

Lunds Universitet
Sociologiska institutionen

LUND
UNIVERSITY

“Ett ord för att binda ihop allt”

*En kvalitativ intervjustudie om tolkningspraktiker kring
Helsingborgs brottsförebyggande arbete och samverkan*

Författare: Agnes Finch och Emmie Linsemark
Kandidatuppsats: SOCK10, 15hp
Vårterminen 2023
Handledare: David Wästerfors

Abstrakt

Författare: Agnes Finch och Emmie Linsemark

Titel: Ett ord för att binda ihop allt

Kandidatuppsats: SOCK10, 15 hp

Handledare: David Wästerfors

Sociologiska institutionen, vårterminen 2023

Det grova våldet har ökat i Sverige och inom politiken pratas det mycket om vad som behöver göras, vilken som är den mest effektiva insatsen och hur man bäst bekämpar brott. Vi intresserar oss därmed för att ta reda på hur olika aktörer beskriver och tolkar det brottsförebyggande arbetet. Syftet med den här uppsatsen är att analysera tolkningspraktikerna av det brottsförebyggande arbetet i Helsingborg och få en större inblick i hur kommunen och aktörer beskriver deras samverkan i staden för att arbeta brottsförebyggande. Materialet består av sju intervjuer med nio intervjupersoner, som kompletteras med två lokala dokument, men dessa får inte lika stort utrymme som intervjuerna. Teorierna som har använts är Ingrid Sahlins (2000) perspektiv på brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen samt teorin om sociala band av Travis Hirschi (2002). Den tidigare forskningen bidrar med information om det brottsförebyggande arbetet i kommuner men framförallt med information om samverkan mellan aktörer. Genom analysen framkommer det hur det brottspreventiva arbetet både handlar om den situationella preventionen i form av hanterandet av den fysiska brottsligheten och den sociala preventionen som mer har ett fokus på den långsiktiga preventionen, exempelvis genom skola. Upplevelsen av samverkan inom kommunen framkommer som delvis fungerande, även om mer information krävs för att samverkan ska fungera så bra som möjligt. För personer utom fältet har vi till det kriminologiska fältet försökt bidra med mer kunskap om hur olika brottsförebyggande aktiviteter kan beskrivas och uppfattas i ett lokalt sammanhang. För forskarvärlden inom kriminologi har vi försökt bidra genom att utarbeta ett betraktelsesätt där utsagor från intervjuade aktörer kan ses som tolkningspraktiker, vilka i sin tur kan teoretiseras utifrån Sahlins och Hirschis begreppsapparater. Slutsatsen som dras i och med studiens samhällseliga relevans är att det krävs mer forskning kring ämnet.

Nyckelord: brottsförebyggande arbete, brottsprevention, samverkan, sociala band

Innehållsförteckning:

Abstrakt	1
1. Inledning	3
1.1 Samhällelig relevans	3
1.2 Helsingborg	3
1.3 Syfte och frågeställningar	4
2. Tidigare forskning och teori	4
2.1 Aktörernas formella uppdrag	4
2.2 Tidigare forskning	5
2.2.1 Samverkan och kamp	5
2.2.2 Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete	6
2.2.3 Regionalt och internationellt projekt	8
2.3 Teori	9
2.3.1 Sociala band	9
2.3.2 Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen	10
3. Material och metod	15
3.1 Intervjuer	15
3.1.1 Urval	15
3.1.2 Genomförande	16
3.1.3 Begränsningar	18
3.1.4 Etiska överväganden	21
3.2 Dokument	22
4. Analys	23
4.1 Det brottsförebyggande arbetet	23
4.2 Samverkan	33
5. Avslutning	41
5.1 Avslutande diskussion	41
5.2 Framtida forskning	42
Källförteckning:	44
Bilagor:	48

1. Inledning

1.1 Samhällelig relevans

Dagligen rapporteras det om brottslighet runt om i landet och världen. Det grova våldet, däribland skjutvapen, sprängningar och gängkriminalitet, har ökat i Sverige (Regeringen 2022). Kriminalpolitiken har numera en central roll i samhället och brott har blivit ett viktigare ämne för människor, där det råder diskussioner om vad som fungerar bäst för att motverka det (Andersson & Nilsson 2017). Författarna betonar hur den kriminologiska kunskapen och vetenskapen angående hur man bäst motverkar brott har varierande inflytande i politikens tankar gällande det brottsförebyggande arbetet (Andersson & Nilsson 2017, s. 89-91). I samhället finns det olika ideologiska och politiska tankar som påverkar vilka åtgärder som ses som effektiva mot brott, samt vilka som bör prioriteras. Det är alltså inte alltid vetenskapen eller den kriminologiska kunskapen som styr vilka preventiva åtgärder som ses som effektiva.

År 1996 beslutade regeringen om ett nationellt brottsförebyggande program, vilket har namnet *Allas vårt ansvar*, för att på så sätt tydligare strukturera upp det brottsförebyggande arbetet. I *allas vårt ansvar* betonas hur alla har ett ansvar att försöka förebygga brott och att det inte endast är rättsväsendet som kan arbeta preventivt, där även det lokala arbetet är viktigt (Ds 1996:59). År 2016 bestämde regeringen om ytterligare ett nationellt brottsförebyggande program kallat *Tillsammans mot brott* som betonade hur samhällets åtgärder för att förebygga brott behövde utvecklas och effektiviseras (Regeringens skrivelse 2016/17:126).

Som nämnts finns det ett flertal bestämmelser och överenskommelser som uttrycker att det brottsförebyggande arbetet behöver utvecklas på olika sätt och hur några av de inblandade aktörerna upplever det i den kommunala verkligheten är vad som kommer studeras i den här uppsatsen. Det är således viktigt att studera hur olika aktörer upplever att de arbetar brottsförebyggande i praktiken och vad de aktörer som är involverade i detta arbete anser behöver göras för att utveckla arbetet.

1.2 Helsingborg

På Sveriges sydvästra kust ligger kommunen Helsingborg, vidare benämnd Helsingborgs Stad, en stad med ca 151 000 invånare och därmed Sveriges åttonde största kommun (Helsingborg

2023, a). Visionen är att Helsingborg ska upplevas som en trygg stad (Helsingborg 2022), men trots detta känner sig Helsingborgarna generellt mindre trygga jämfört med Sveriges befolkning i stort (Sveriges Kommuner och Regioner 2022). Helsingborg har inget särskilt utsatt område, men polisen har utnämnt två riskområden som är den näst högst utsatta områdesbenämningen av tre. Dessa är Dalhem, Drottninghög och “Fredriksberg”, samt Söder. Vidare beskrivs kommunen ligga på femte plats i Sverige vad gäller totalt anmälda brott per 100 000 medborgare (Brottsförebyggande rådet 2023). Polisen redovisar också en mängd skjutningar och sprängningar i Helsingborg (Polisen, nd) och Helsingborgsaktörer betonar vikten av att bekämpa brottslighet (Jartsell 2023). Med grund i den samhällseliga relevansen ämnar således denna uppsats att uppmärksamma det brottsförebyggande arbetet i Helsingborg.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här uppsatsen är att analysera tolkningspraktikerna av det brottsförebyggande arbetet i Helsingborg och få en större inblick i hur kommunen och aktörer beskriver deras samverkan i staden för att arbeta brottsförebyggande. Studiens syfte kompletteras med två frågeställningar, dessa kommer att besvaras i analysen (den första besvaras under rubriken *4.1 Det brottsförebyggande arbetet* och den andra besvaras under *4.2 Samverkan*). För att analysera de intervjuades resonemang om det lokala brottsförebyggande arbetet har Sahlins (2000) perspektiv på brottsprevention och Hirschis (2002) teori om sociala band använts. Följaktligen presenteras frågeställningarna:

1. Hur upplevs det brottsförebyggande arbetet i Helsingborgs stad av de intervjuade aktörerna: polisen, kriminalvårdsinspektören, skolan, OV Helsingborg¹ och politiker?
2. Hur upplevs samverkan gällande det brottsförebyggande arbetet i Helsingborgs stad fungera enligt de intervjuade aktörerna?

2. Tidigare forskning och teori

2.1 Aktörernas formella uppdrag

Genom uppsatsens gång kommer en rad olika aktörer diskuteras. Något som är viktigt att ha i åtanke är att de olika aktörerna formellt förknippas med olika uppdrag, även om enbart deras brottsförebyggande arbete och samverkan kommer att stå i centrum i denna uppsats. Aktörerna

¹ OV Helsingborg är ett projekt som innefattar aktiviteter i form av handbollsskola samt läxhjälp.

som kommer att diskuteras är kommun, polis, kriminalvård, skola, socialtjänst samt projektet *Handbollsskola För Alla* av OV Helsingborg.

Kommunens syfte är att ansvara för samhällsservice. Det finns vissa verksamheter som kommunen är skyldiga att ha enligt lag och andra verksamheter som är frivilliga och beslutas av kommunpolitikerna. Några exempel på vad kommunerna är ansvariga för är skola, bostäder, vatten och avlopp (Sveriges Kommuner och Regioner 2021). Polisens syfte och mål är att öka tryggheten och minska brottsligheten i samhället, men även förhindra och förebygga att brott inträffar. Detta ska ske tillsammans med övriga myndigheter både inom och utom rättsväsendet (Polisen, 2019). Det var först under 1980-talet som det brottsförebyggande arbetet blev en del i polisens arbete och därför ses polisen numera som en av samhällets viktigaste preventiva resurser (Andersson & Nilsson 2017, s. 253-256). Kriminalvården har ansvar över Sveriges häkten, fängelser och frivård. Deras viktigaste uppdrag är att verkställa straff och minska återfallen i brott (Kriminalvården 2022). Vidare är skolans uppdrag utbildning, exempelvis skriver Skolverket följande: "Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden." (Skolverket 2018, s. 1). Socialtjänstens uppdrag förklaras av att de har ansvar för det stöd och hjälp som de som vistas i kommunen behöver. En annan del i deras arbete är att arbeta förebyggande (Socialtjänsten 2009). Handbollsskola för alla är ett projekt som innebär aktiviteter i form av handbollsskola samt läxhjälp, med förhoppning att minska antalet ungdomar som riskerar att hamna i utanförskap (Handbollsskola för alla, n.d.).

2.2 Tidigare forskning

2.2.1 Samverkan och kamp

Det finns en del tidigare forskning kring brottsförebyggande arbete och samverkan. I avhandlingen *Samverkan blir kamp. En sociologisk analys av ett projekt i ungdomsvården* beskriver Goran Basic (2012) olika praktiska problem som kan medföras av samverkan eller samordning av myndigheter. Studien handlar om ungdomsvården, vilket empiriskt inte är direkt relevant för den här studien, men forskningsfynden är relevanta då de har med samverkan att göra. Basic (2012, s. 13-15) synliggör hur samverkan kan resultera i konflikter mellan de inblandade aktörerna, där aktörerna strider mot varandra.

Vidare skildrar Basic (2012, s. 28) den allmänna bild som förekommer angående samverkan som något positivt och fördelaktigt för alla inblandade parter, trots oklarheter gällande vad samverkan faktiskt ska åstadkomma. Basic (2012, s. 22-23) beskriver projektet motverka våld och gäng (MVG), där forskarnas slutsats är att samordningsinsatserna inte har resulterat i några synbara effekter för de ungdomar som tagit del av insatserna i jämförelse med ungdomarna som inte tagit del av några insatser. Detta står i kontrast till den bild som myndigheterna ger av samordningen, där samverkan beskrivs som fördelaktig för alla inblandade parter. Basic (2012, s. 29-30) anser att samverkan i det här sammanhanget med ungdomsvård saknar forskningsstöd. Inget tyder på att samverkan faktiskt är mer effektivt och fördelaktigt, även om det finns en generell uppfattning om att samverkan är bra.

Basic (2012) titel *Samverkan blir kamp* konkretiserar avhandlingens budskap: att samverkan mellan olika aktörer, myndigheter eller organisationer kan ses som en kamp där olika motstridiga intressen står emot varandra. Författaren redogör för hur samverkan kan leda till konflikter mellan parterna som hör hemma i olika myndigheter och organisationer, där tilliten brister. Basic (2012) menar att parterna måste ha någon form av förtroende för varandra, annars blir samverkan svårt eller näst intill omöjligt (Basic 2012, s. 31). Sammantaget finns det en förväntan om att olika aktörer ska samverka, utan tydlig information eller forskningsstöd för hur det ska gå till i praktiken och vad det ska leda till (Basic 2012, s. 216-217). Ytterligare ett intressant fynd som Basic (2012, s. 217) beskriver i sin studie är hur en myndighetsperson betonar sin egen roll i samverkansarbetet som främjande, samtidigt som personen understryker de andra myndigheternas oförmåga att kunna samverka. Resultatet blir att de olika myndighetspersonerna mer eller mindre skyller på den andra aktörens oförmåga att kunna samarbeta. Författaren uppmärksammar även hur det finns en diskrepans mellan samverkan som idé, vilket kan ses som ett retoriskt knep för att få sin verksamhet att framstå som gynnsam jämfört med samverkan i praktiken, vilket istället handlar om hur olika organisationer ska samverka i ett gemensamt projekt som kan leda till rollförvirring angående det enskilda yrket (Basic 2012, s. 221).

2.2.2 Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete

Jämfört med Basic kritiska studie av samverkan finns det också källor som framstår som mer positiva och praktiska. Ett exempel på en sådan källa är boken *Samverkan i lokalt*

brottsförebyggande arbete skriven av Berg, Gustafsson och Karlsson (2020). Boken har BRÅ tagit fram tillsammans med polisen samt Sveriges Kommuner och Regioner. Brå är den myndighet som samlar fakta om brottslighet och brottsförebyggande arbete. Syftet med boken är att beskriva hur en samverkan mellan främst polis och kommun kan utformas samt uppmana till ett samarbete. Vidare beskriver författarna att effekterna av samverkan är tydligt positiva, där problemet snarare ligger i att det inte finns så mycket som beskriver hur den samverkan rent praktiskt ska gå till (Berg, Gustafsson & Karlsson 2020, s. 8). Författarna vill belysa att en samverkan med flera parter kommer att skapa ett mervärde, där samverkan kan åstadkomma mer än en enskild part kan åstadkomma på egen hand (Berg et al. 2020, s. 11). Boken kan således användas som en guide för kommuner, landsting och poliser i deras arbete att skapa ett fungerande samarbete.

Vidare beskrivs fem steg som en guide för en lyckad samverkan. Steg ett innebär ett beslut att samverka, där det är kommunstyrelsens ordförande och chefen för lokalpolisområdet som fattar beslutet. Deras uppgift är att säkerställa en organisatorisk struktur samt förutsättningarna för samverkansarbetet (Berg et al. 2020, s. 13). I första steget beskrivs det vara viktigt att de olika parterna har kännedom om de andra parternas organisatoriska och resursmässiga förutsättningar (Berg et al. 2020, s. 23). Steg två innefattar egna förberedelser, det vill säga att de enskilda organisationerna samlar ihop och dokumenterar en lokal lägesbild (Berg et al. 2020, s. 13). Kartläggningen kan innefatta att identifiera platser där det begås fler brott än på andra ställen eller där otryggheten upplevs som särskilt hög. När dessa är identifierade är det enklare att vidta riktade åtgärder i dessa områden som effektiviserar resurserna (Berg et al. 2020, s. 40). Ett problem som författarna pekar ut i det här steget är sekretessen. De beskriver att i en strategisk samverkan borde inte sekretessen vara ett problem, men när arbetet ska bli mer operativt är det viktigt att aktörerna har sekretessen i åtanke. När aktörerna ska börja diskutera och genomföra åtgärder, särskilt när de planerade åtgärderna riktas mot specifika grupper, till exempel ett fåtal ungdomar, kan sekretessen bli ett problem. Detta beror på att enskilda personer pekas ut och att det inte är tillåtet att dela vilken information som helst mellan parterna (Berg et al. 2020, s. 43).

Det tredje steget innefattar gemensamma förberedelser, det vill säga att parterna nu använder sina enskilda lägesbilder och sammanfattar dessa till en gemensam bild. Fokusområdena som

lägesbilden kommer fram till ska sedan presenteras. Arbetet ska formuleras av lokalpolisområdet och kommunstyrelsens ordförande i en så kallad samverkansöverenskommelse (Berg et al. 2020, s. 13). Samverkansöverenskommelsen skapar struktur och systematik i samverkan mellan polis och kommun. Rent konkret ska dokumentet innehålla ett helhetsperspektiv kring de problem som parterna ska samverka om. I samverkansöverenskommelsen ska även de prioriterade fokusområdena framkomma. Dessutom ska en orsaksanalys göras (Berg et al. 2020, s. 49). I steg fyra beskrivs genomförandet. Åtgärdsplaner ska tas fram och konkreta mål ska formuleras. Det är också möjligt för parterna att formulera åtgärder som medborgarlöften, där de kommunicerar till medborgarna vad som ska prioriteras. Ett medborgarlöfte är ett åtagande som kommuniceras ut till medborgarna och som brukar vara från polis och kommun, men kan även innefatta andra parter (Berg et al. 2020, s. 15). I steg fyra går man igenom orsaksanalysen och åtgärdar dessa på bästa sätt. Det kan innefatta situationella åtgärder, exempelvis att öka övervakningen. Men det kan också innefatta sociala åtgärder om orsaksanalysen påpekar att det snarare är attityder och beteenden som är problemet (Berg et al. 2020, s. 67).

2.2.3 Regionalt och internationellt projekt

I artikeln *Crime prevention cooperation in Sweden: a regional case study* skriver Kerstin Johansson (2014) om det brottsförebyggande samverkansarbetet på en regional nivå. Författaren beskriver hur det brottsförebyggande arbetet generellt är förknippat med samverkan mellan olika aktörer och att det är på så sätt som man kan effektivisera arbetet. Johansson (2014) menar att samverkan mellan olika aktörer inte är något nytt, men att det idag har blivit ett nödvändigt tillvägagångssätt inom den offentliga sektorn. Författarens studie är gjord i Östergötland med det regionala samverkansrådet Regbrå som sammankopplar olika aktörer inom det brottsförebyggande, bland annat polis, politiker och universitet. Johansson (2014) kom fram till att länets brottsförebyggande arbete framförallt beskrivs som situationell och social prevention. Den sociala preventionen innebär exempelvis att förhindra att unga hamnar i kriminalitet eller att försöka få bort dem från kriminalitet, vilket är en stor del av länets brottsförebyggande arbete. Författaren understryker hur Regbrå är ett exempel på ett idealt samverkansråd och att det sällan är upplagt på ett sådant sätt. Johansson (2014) anser att samverkan leder till olika insatser som de individuella aktörerna inte hade tagit tag i på egen hand. Precis som beskrivits i övrig tidigare forskning, menar författaren att det finns svårigheter med att strukturera ett samverkansarbete.

Författaren avslutar med studiens begränsningar och menar att det finns ett behov av mer forskning om effekterna av samverkan i det brottsförebyggande arbetet (Johansson 2014).

I Kapitlet *Situational crime prevention policies in comparative perspective: policy travels, transfer and translation* beskriver Crawford (2009) hur det brottsförebyggande arbetet i Storbritannien traditionellt har associerats med situationell och polisiär verksamhet för att genom den fysiska miljön försöka förhindra brott. Crawford (2009) menar att den situationella brottspreventionen har blivit en del av vardagen i Storbritannien och därmed också övervakning i form av kameror. Författaren skriver att Sveriges brottspreventiva arbete traditionellt har förknippats med planering, genomförande och resurser (Crawford 2009, s. 13). Crawford (2009) belyser hur brottsprevention i Europa betonar större sociala problem exempelvis rädsla för brott, men också den informella sociala kontrollen genom bland annat grannsamverkan. Författaren benämner partnerskap, det vill säga samverkan, som en viktig del av det brottsförebyggande arbetet i Europa (Crawford 2009, s. 15).

2.3 Teori

2.3.1 Sociala band

Travis Hirschi (2002) presenterar i sin bok *Causes of Delinquency* en kontrollteori som han kallar för *sociala band*. Boken är en uppdatering av den ursprungliga upplagan med samma namn som publicerades 1969. Teorin grundar sig i fyra element: anknytning, åtaganden, medverkan och övertygelse. Hirschi (2002) menar att anknytning är en form av kontroll och om man inte bryr sig om vad andra tycker om en eller hur man blir behandlad så har inte ett normföljande beteende lika stor tyngd. Anknytningen är därmed viktig i ett konventionellt samhälle på så sätt att den influerar oss till att följa normer och lagar (Hirschi 2002, s. 18-19). Det andra elementet Hirschi (2002) betonar är åtagande, även kallat *commitment*. Här menar han att den tid och energin som personer lägger på specifika aktiviteter är viktig för hur man beter sig. Om man har lagt ner tid och energi på någonting så blir man också mer rädd för att förlora detta, vilket efter hand leder till att man börjar följa normer och lagar. Hirschi (2002) menar att vi är mindre benägna att begå brott om det resulterar i att vi sänker vår ställning i det konventionella samhället (Hirschi 2002, s. 21). Det tredje elementet är involvering eller medverkan. Här menar Hirschi (2002) att om en person är involverad i icke-avvikande och

konventionella aktiviteter kommer inte personen i fråga ha tid att involvera sig i så kallat avvikande beteenden (Hirschi 2002, s. 22). Det fjärde och sista elementet är övertygelse, vilket handlar om att man kan vara olika mycket fäst vid kulturella värderingar. Ju starkare tron är på de konventionella värderingarna desto mindre blir sannolikheten att bryta mot det konventionella samhällets normer (Hirschi 2002, s. 23-24). Viktigt att ha i åtanke är att beviset för Hirschis forskning är starkt för två av hans fyra variabler, anknytning och engagemang. Däremot är forskningsbeviset lägre för de två andra elementen, medverkan och övertygelse (Newburn 2017, s. 252).

Hirschis teori om sociala band är startskottet för fler tankar som Hirschi senare utvecklade. Till exempel utvecklade han senare en teori om självkontroll tillsammans med Gottfredson. Teorin om självkontroll har en mer psykologisk grund till skillnad från teorin om sociala band som har en mer sociologisk grund (Hirschi & Gottfredson 1990). I och med Hirschis och Gottfredsons senare teori går det att anta att Hirschi menar att brottslighet går att förstås på flera olika sätt. Således täcker inte teorin om sociala band hela spektrumet för varför man begår brott. För även om Hirschi (och Gottfredsons) teorier är väl utbredda och inspirerar hela tiden till nyare, mer utvecklade teorier så är det viktigt att se alternativa förklaringar till brottslighet. Således vill vi också lägga vikt i de brister som teorierna besitter med tanke på det utrymme som teorin kommer ha i denna uppsats. Hirschis teori har sannolikt inte tagit alla faktorer i beaktande. Till exempel är teorin grundad på studier av enbart män, alltså förklarar den inte varför kvinnor begår färre brott än män. Urvalet bestod av både pojkar och flickor men empirin kring flickorna valdes bort när analysen påbörjades (Hirschi 2002, s. 35-36). Vidare diskuterar inte teorin heller någonting om sociala klasser, det vill säga om den socioekonomiska statusen har en påverkan på brottslighet. Detta är något som ett flertal andra kriminologiska teorier tar i beaktande och dessutom menar på har en stor inverkan. Hirschi missar således dessa aspekter.

2.3.2 Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen

Sahlin (2000) menar att begreppen prevention och förebyggande sällan används för att beskriva enskilda individers handlingar utan snarare handlar om att förklara offentliga och planerade insatser. Därmed kan prevention ses som ett samhällsfenomen snarare än ett individuellt fenomen. Författaren beskriver vidare hur vissa myndigheter har en särskilt legitimerande kraft

eftersom syftet med prevention är positivt. Den legitimitet som prevention har innefattar också frågan vad som skulle inträffa om man inte vidtog de förebyggande åtgärderna (Sahlin 2000, s. 17). Författaren skriver att det förebyggande syftet antingen kan handla om att försöka motverka en negativ utveckling eller främja en positiv, alternativt både och (Sahlin 2000, s. 45). Att arbeta förebyggande innebär att motverka problemens uppkomst, men Sahlin (2000, s. 24) beskriver hur det i praktiken ofta handlar om att fokusera på problem som redan existerar och hantera dessa.

Vidare skiljer Sahlin (2000) mellan olika typer av prevention: primär, sekundär och tertiär prevention. Typen beror på vilken tidpunkt då den förebyggande åtgärden sätts in. Den primära preventionen innebär att försöka motverka att problem utvecklas i framtiden, utan att situationen eller individen i sig uppvisar några problem, vilket författaren menar kan handla om att förhindra att någon utsätts för brott exempelvis genom bra upplysta gator. Den sekundära preventionen handlar om att sätta in åtgärder mot individer som befinner sig i riskzonen för att orsaka eller utveckla problem, exempelvis skydda personer som blir hotade. Den tertiära preventionen handlar istället om att sätta in åtgärder mot någon som har problem eller har orsakat problem, exempelvis råd och information till tidigare kriminella personer som försöker gå vidare (Sahlin 2000, s. 36-37).

Sahlin (2000) argumenterar för att det finns vissa åtgärder som uppfattas vara brottsförebyggande, men som saknar direkt koppling till brottstypen i fråga. De legitimeras som preventiva eftersom de uppfattas som det (Sahlin 2000, s. 82). Vissa verksamheter har ett uttalat brottsförebyggande syfte, men det finns också verksamheter som medför preventiva effekter utan att ha det som sitt direkta syfte. Författaren använder sig därför av begreppet indirekt förebyggande åtgärder för att understryka att det finns aktörer, myndigheter eller organisationer som man kan anta har preventiva effekter ur ett mer långsiktigt perspektiv (Sahlin 2000, s. 115-116). Dessa kan till exempel vara hälsovården, fritidsaktiviteter och skolverksamhet (Sahlin 2000, s. 121).

Sahlins (2000) fyra preventionsmodeller beskriver olika sätt på vilka verksamheter kan arbeta preventivt samt hur dessa kan skilja sig åt. De kallas modeller eftersom Sahlin menar att de ska

kunna användas som idealtyper för hur olika verksamheter kan analyseras ur ett preventivt perspektiv (Sahlin 2000, s. 84-85). Den första modellen är *kontrollmodellen* som syftar till att reglera beteendet hos enskilda individer, grupper eller befolkningen i stort, där målet är att bibehålla den sociala ordningen. Författaren beskriver hur kontroll kan handla om olika former av ingripande och sanktioner av brottsliga personer, men det kan också handla om socialisationen genom hur vi reglerar varandras beteende utifrån rådande normer. Det kan även handla om den övervakande kontrollen i form av polisverksamhet, kameraövervakning, dömmande i domstol eller liknande. Sammantaget handlar kontrollmodellen om samhällets ordning (Sahlin 2000, s. 99). Sahlin beskriver att det har blivit vanligt att dela in brottsprevention i två underkategorier som ingår i kontrollmodellen, det vill säga social prevention och situationell prevention. Som tidigare nämnt handlar den sociala preventionen om att försöka minska den potentiella gärningspersonens benägenhet att begå brott, medan den situationella preventionen istället syftar till att minska tillfällena att begå brott (Sahlin 2000, s. 100).

Den andra modellen som Sahlin (2000) förklarar innefattar *effektivisering av institutioner*. Den syftar till att förbättra myndigheter eller aktörer så att de på ett mer effektivt och mindre kostnadskrävande sätt kan bedriva sin kontrollverksamhet. Sahlin (2000) exemplifierar med samordning av myndigheters information som ett sätt att försöka göra det preventiva arbetet mer effektivt. Författaren framhåller även den lagstiftning som finns om sekretessbestämmelser av personuppgifter, vilket begränsar informationsutbytet mellan myndigheter i samverkansarbetet (Sahlin 2000, s. 146-147). Utbyte av information mellan myndigheter motiveras ofta av att det ska resultera i en mer effektiv samverkan, men Sahlin menar att det istället kan resultera i att exempelvis den inblandade personen avstår från att prata med till exempel socialtjänsten om de vet att det finns en risk att uppgifterna lämnas vidare till polisen. Effektiviseringen kan således inskränka på den personliga integriteten i och med att uppgifter om privatpersoner kan utbytas mellan myndigheter i ett försök att göra arbetet mer effektivt, utan att ta hänsyn till konfidentialiteten mellan personerna i fråga (Sahlin 2000, s. 97-99).

Dessutom förklarar Sahlin (2000) att det även finns en risk att brottsprevention kan bli en maktutövning. Som tidigare nämnt kan sekretessen vara ett hinder i samverkan, men att bryta mot sekretessen kan få större konsekvenser. Det innebär inte endast (som vi tidigare berört) att

den personliga integriteten kränks och konsekvenserna av detta, det kan också innebära att rättssäkerheten äventyras. När sekretessen bryts och uppgifter skickas under bordet går det inte att säkerställa att informationen är sann. Sahlin (2000) beskriver också att om polisen involverar sig i andra myndigheters arbete kommer deras roll att framstå som tvetydig. I boken ifrågasätts det om det verkligen är lämpligt för en polis att agera som fritidsledare eller som kursledare i föräldrautbildning då detta leder till en osäkerhet kring vad polisens roll egentligen är (Sahlin 2000, s. 137).

Den tredje modellen som Sahlin beskriver är *socialisationsmodellen*. Här ingår åtgärder som främjar individens positiva utveckling och möjlighet till integration i samhället. Sahlin (2000, s. 94) exemplifierar med utbildning och fritidsgårdar, men också kriminalvårdens klienthantering som syftar till att ge den tidigare kriminella personen möjlighet att återintegreras i samhället. Den fjärde modellen är *strukturförändring* och utgår från tanken om att människor som mår bra inte begår brott. När det finns olika förutsättningar så kommer olika vägar att tas för att nå målen, både konventionella och icke-konventionella (Sahlin 2000, s. 89). För att möjliggöra för samtliga invånare att uppnå sina mål, på ett konventionellt sätt, behövs offentliga insatser. Författaren menar att insatserna kan innefatta stöd till föräldrar, exempelvis ekonomiskt stöd till ekonomiskt utsatta föräldrar, men det kan också handla om att hålla en hög kvalitet på andra myndigheter och miljöer som barnen vistas i. Vikten av den sociala kompetensen belyses även för att öka den sociala kompetensen hos barn och för att uppnå detta föreslås till exempel extra insatser i skolan (Sahlin 2000, s. 89 & 93). Sahlin (2000) exemplifierar också med skolans utbildningssyfte eftersom hon beskriver att misslyckanden i skolan ökar så kallade asociala beteenden (Sahlin 2000, s. 92).

Slutligen beskriver Sahlin (2000) genomgående hur brottspreventionen har gått från strukturförändring via socialisation till kontroll och effektivisering av kontrollinstitutioner, där övergången har lett till att framförallt fokusera på kontroll av olika slag. Det ökade fokuset på kontroll i samhället menar författaren bland annat visar sig i människors ökade intresse av hårdare straff och polisens mer centrala roll. Sahlin (2000) tydliggör vidare hur det har skett en stegvis nedrustning av olika socialpolitiska verksamheter såsom fritidsgårdar och liknande, det

vill säga verksamheter som tidigare har motiverats just med sina preventiva effekter (Sahlin 2000, s. 106-107).

Vi förhåller oss till Sahlin som ett perspektiv på förebyggande arbete och hur de olika modellerna, men också begreppen, kan användas som exempel på hur olika preventiva åtgärder kan förstås. Vi ser hur Sahlin betonar flera delar av samhället och hur aktörer som inte uttryckligen har en preventiv effekt kan ha en långsiktig påverkan på brottsligheten, däribland skolan, vilket även överensstämmer med vår upplevelse av intervjumaterialet. Hon inkluderar en större förståelse i att se hur flera olika aktörer kan arbeta brottsförebyggande i deras varierande roller, vilket den tidigare forskningen också betonar. Sahlins ingående redogörelse för begreppet prevention är anledningen till att hennes bok har så stort utrymme i den här uppsatsen.

Sandelin (2003) skriver i artikeln *Brottsprevention på välfärdssamhällets ruiner* att Sahlin genomgående diskuterar begreppet prevention, men att hon inte inkluderar begreppet brott. Detta menar författaren leder till att läsaren varken får en komplett bild av vad brott innefattar men inte heller av fenomenet brottsprevention och hur brott hänger ihop med prevention. Sandelin (2003) beskriver Sahlins perspektiv som innebär att preventiva åtgärder sällan är grundade på brottslighetens orsaker eller att de ska åtgärda en särskild brottstyp och menar att hon saknar vetenskapliga belägg för detta uttalande där hon tydligt visar varför hon skriver så. Dessa två olika argument hänger ihop med varandra eftersom Sahlin menar att vissa preventiva åtgärder inte har en tydlig koppling till vilken brottslighet som de ska påverka, vilket är intressant eftersom hon själv inte diskuterar särskilt mycket om brott eller brottslighetens orsaker. Om Sahlin hade skrivit mer direkt om brott så hade kanske hennes tankar om olika preventiva insatser och vad som görs fått en starkare grund eller bättre förklaring. Sahlin menar att välfärden är det som är den mest effektiva brottspreventiva lösningen ur ett långsiktigt perspektiv, men kopplar aldrig detta direkt till brott. En koppling till brott och brottslighetens orsaker hade kanske fördjupat den här förståelsen ytterligare, där samband mellan orsak och åtgärd hade synliggjorts. Det är således viktigt att ha denna kritik i åtanke då Sahlins teori har stort utrymme i denna uppsats.

3. Material och metod

3.1 Intervjuer

Materialet för uppsatsen består av sju intervjuer med nio intervjupersoner och kompletteras med två dokument, ett medborgarlöfte och en samverkansöverenskommelse. Intervjumetoden presenteras nedan och resultaten av intervjuerna presenteras i analysen. Dokumenten presenteras längst ner i material- och metodavsnittet.

Vi valde alltså en kvalitativ metod i form av intervjuer och insamling av dokument. Kvalitativ data kan nå en djupare förståelse för att kunna besvara våra frågeställningar (Bryman 2018, s. 454), men vi motiverar också vårt val med den flexibilitet som metoden erbjuder. En kvantitativ metod hade förmodligen gett en mer ytlig men större mängd data, som visserligen hade gett oss bättre överblick men inte riktigt svar på våra frågor. Frågeställningarna kunde inte besvaras med hjälp av exempelvis enkäter eftersom det då inte är möjligt att ha med följdfrågor och därmed förtydliganden. Intervjuer som metod har gjort det möjligt för intervjupersonerna att kunna berätta relativt fritt om det som de tycker är relevant, men intervjusamtalen är samtidigt delvis styrda av våra frågor (Bryman 2018, s. 563). Allt material har analyserats som text, inklusive intervjumaterialet, även om det ursprungligen är i tal. Det är ofta klokt att analysera allt material likadant, vilket Dalen (2015, s. 72-73) beskriver vikten av.

3.1.1 Urval

Uppsatsens urval grundar sig på intervjupersonernas relevans för ämnet och förmåga att ge en större inblick i Helsingborgs brottsförebyggande arbete. I denna uppsats har urvalet utgått från ett målstyrt eller även kallat ändamålsstyrt urval, alltså ett icke-sannolikhetsbaserat urval (Bryman 2018, s. 496). Frågeställningarna i denna uppsats kräver inte ett representativt urval, vilket är varför det inte heller eftersträvs. Ambitionen handlar snarare om att få en bild över hur det brottsförebyggande arbetet fungerar.

Kontakten med intervjupersonerna har sökts genom sökfunktionen Google, men också LinkedIn där personer som arbetar inom Helsingborgs stad eller kommunen har sökts efter. Personerna har valts ut eftersom de har en brottsförebyggande funktion. Emellanåt har det varit svårt att få kontakt med potentiella intervjupersoner eftersom viss kontakt fått responsen att de inte vill

medverka i en intervju, alternativt att ingen respons alls mottagits. Till exempel har skolan som används i denna uppsats valts ut då detta var den enda skolan som svarat på intervjufrågan.

Intervjuer har gjorts med följande tjänstemän: tre från polisen varav en kommunpolis, en insatsledare och en gruppleadare. En kriminalvårdsinspektör, en kommunpolitiker samt en representant från *Handboll för alla*. Vidare har även en rektor, en socialpedagog samt en kurator intervjuats. Kuratorn har tidigare jobbat på socialtjänsten och kommer därmed skildra sin bild av socialtjänsten, dels ur ett perspektiv som anställd på socialtjänsten, dels ur ett perspektiv som numera skolpersonal. Intervjupersonerna kommer i uppsatsen benämnas med sina respektive yrkestitlar och inte med fingerade namn eftersom det resulterar i en större tydlighet i arbetet. Ingen vikt läggs vid vilken titel intervjupersonerna har, utan tanken är endast att kunna skilja personerna åt. Urvalet är delvis ett snöbollsurval eftersom kontakt med vissa intervjupersoner har skapats genom den inledande kontakten (Bryman 2018, s. 504). Exempelvis fick vi kontakt med kuratorn genom intervjun med socialpedagogen och rektorn på skolan. Sammanlagt har sju intervjuer gjorts med nio intervjupersoner. Intervjuerna var semistrukturerade (Bryman 2018, s. 562-565) och baserades på sex frågor (se bilaga 2) och tog mellan 20 och 45 minuter.

3.1.2 Genomförande

Innan intervjuerna påbörjades utformades en intervjuguide som användes som grund för alla intervjuerna. Intervjuguiden grundade sig på sex centrala frågor som var tänkt att täcka allt det väsentliga som hade en tydlig koppling till både studiens syfte men också frågeställningarna, vilket Dalen (2015, s. 35) poängterar är viktigt. Frågorna var också inriktade på de två huvudsakliga teman som den här uppsatsen har, alltså samverkan och brottsförebyggande arbete, vilket framgår genom frågeställningarna. Intervjufrågorna bestod främst av öppna frågor med generell karaktär för att få intervjupersonen att mer eller mindre själv styra samtalet och utforma ett svar, på grund av det semistrukturerade upplägget (se bilaga 2). Följdfrågor ställdes under intervjuens gång när svaren från intervjupersonerna inte var tillräckligt uttömmande eller där intresse fanns.

Vissa av följdfrågorna var slutna för att skaffa oss möjlighet att bekräfta något som uppfattades som oklart, vilket gjordes för att kunna få ett mer tydligt och korrekt svar. En av intervjufrågorna

handlade exempelvis om huruvida intervjupersonen hade uppfattat att deras brottsförebyggande arbetet förändrats över tid eller om arbetet påverkats av regeringsskiftet. Detta kan kanske ses som en ledande fråga, men som motiveras av att det politiska skiftet kan påverka hur deras förebyggande arbete prioriteras, som nämnts i inledningen. Den semistrukturerade intervjumetoden har resulterat i skillnader i hur mycket material som samlats in från varje intervju, vilket beror på hur mycket intervjupersonen väljer att prata om varje fråga, men också beroende på hur många följdfrågor som ställts. Intervjuerna har genomförts både ansikte mot ansikte, men även genom videosamtal på Zoom. Detta beroende på om intervjupersonerna hade möjlighet att genomföra intervjun i person eller om det helt enkelt fungerade bättre över videolänk. Dalen (2015, s. 43) beskriver vikten av att låta intervjupersonen prata fritt och att som intervjuare tänka på att vänta in pauser för att se om intervjupersonen har mer att tillägga till sin berättelse, vilket har haft i åtanke under varje intervjutillfälle. Något som är värt att poängtera är att det upplevdes vara svårare att känna av pauserna över Zoom, vilket gjorde att intervjupersonerna avbröts i större utsträckning när intervjuerna var över videolänk än när de var i verkligheten, vilket är en nackdel med det här tillvägagångssättet.

När materialet hade samlats in skulle det transkriberas. Dalen (2015, s. 73) menar att det är viktigt att transkribera relativt direkt efter intervjuernas genomförande och att forskarna själva gör detta för att på så sätt komma nära datamaterialet, vilket underlättar för analyskrivandet. Transkriberingen gjordes således för att underlätta vägen från intervjuerna till analysen, dels för de naturliga begränsningar som vårt minne har, men också för att det mer eller mindre görs omedvetna tolkningar under ett intervjutillfälle som tydliggörs när materialet läses igenom. Intervjuerna har också spelats in och transkriberats för att kunna nå högre trovärdighet i vårt arbete (Bryman 2018, s. 577). Detta för att informationen blir mer korrekt och i enlighet med det informanterna berättade. Fyllnadsord har tagits bort där de inte fyller en funktion för att få en större klarhet i materialet. Under transkriberingen stöttes det på problem då det på vissa inspelningar inte riktigt kunde höras vad intervjupersonen sa. Detta har då markerats i transkriberingen med ord i form av "ohörbart" eller liknande och den delen har uteslutits från resultatet.

Skribenternas förhållningssätt till materialet har tagits i beaktning, vilket Tavory och Timmermans (2014, s. 51-54) beskriver är viktigt i den abduktiva forskningsprocessen när materialet ska bearbetas. Författarna beskriver vidare hur det abduktiva tillvägagångssättet handlar om att röra sig mellan det observerade fältet och teorin, vilket har eftersträvat för att kunna påbörja analysprocessen redan under datainsamlingen. Detta gör att forskaren kan komma närmare materialet, men också teorin, för att kunna göra bättre och empiriskt grundade analyser. Den abduktiva forskningsprocessen har i denna uppsats lutat mer åt ett induktivt håll där materialet har styrt genom en grundad teori (Tavory & Timmermans 2014, s. 12). Dalen (2015, s. 17-18) poängterar vikten av forskarens roll och hur forskaren är delaktig i hur materialet tolkas, vilket har haft i åtanke under forskningsprocessen. För att inte forskarna ska lämna fingeravtryck i empirin redan innan empirin ska analyseras har materialet lästs igenom ett flertal gånger. Materialet har även bytts mellan forskarna för att se så att empirin uppfattas på liknande sätt. Om någonting i empirin har varit oklart har detta lämnats utanför för att minimera risken för missuppfattningar eller felaktiga tolkningar.

Reliabiliteten och validiteten har värnats om i denna uppsats genom en rad olika åtgärder. Dalen (2015) beskriver hur reliabiliteten inom kvalitativ forskning handlar om att det ska vara möjligt för andra forskare att granska metoden och tillvägagångssättet genom studiens gång, vilket innebär att genomgående beskriva hur forskaren gått tillväga. Författaren menar vidare hur reliabiliteten handlar om forskarens roll i forskningen och hur tolkningar görs (Dalen 2015, s. 115-116). Vi har i denna uppsats presenterat tillvägagångssättet och varit transparenta med vår forskarroll. Dalen (2015, s. 113) beskriver vidare begreppet validitet som istället handlar om huruvida rätt metod har valts för att studera fenomenet och om resultatet stämmer överens med andra studier som studerar liknande fenomen. Även detta har tagits i beaktande där metodvalet har argumenterats för samt en analys där tidigare forskning och teori jämförs med resultaten från intervjuerna i denna uppsats.

3.1.3 Begränsningar

Något som tagits i beaktande är den begränsning som det innebär att intervjupersonerna har gett sin version av verkligheten och att empirin därmed är vinklad utifrån deras perspektiv. Det betyder att intervjumaterialet inte (nödvändigtvis) speglar verkligheten, utan att den speglar

intervjupersonernas version av verkligheten. Talja (1999) beskriver i artikeln *Analyzing Qualitative Interview Data: The Discourse Analytic Method* olika sätt på hur man kan betrakta och tolka kvalitativt intervjumaterial och hur dessa tolkningspraktiker befinner sig inom olika diskurser. Utifrån detta menar vi att vi avtäckar våra olika aktörers brottspreventiva tolkningspraktiker och att det är deras framställning om hur de arbetar brottsförebyggande som framkommer i intervjuerna. Således innebär det inte att vi får en heltäckande bild av aktörernas preventiva arbete utan beskrivningar av hur de upplever att de arbetar. Intervjupersonernas tolkningspraktiker befinner sig samtidigt i en brottspreventiv diskurs som rymmer kulturellt etablerade uppfattningar angående hur ett sådant arbete förväntas se ut, vilket också kan påverka aktörernas egna framställningar och tolkningar. Tolkningspraktikerna utgör därmed inte endast begränsningar utan också möjligheter, nämligen att få tillgång till intervjupersonernas tolkningar av deras arbete. Talja (1999) beskriver också att en nackdel med intervjuer är att tolkningarna från intervjupersonerna är beroende av kontexten, vilket ofta inte tas upp. Det är således viktigt att ha detta i åtanke när intervjumaterialet används och analyseras.

Dessutom så kan intervjupersonerna bli påverkade av den så kallade intervjuareffekten, vilken innefattar att det är mer eller mindre oundvikligt för en intervjuare att inte påverka intervjupersonerna till viss del (Vassallo, Durant, Smith & Goldstein 2015). Detta kan leda till att intervjupersonen blir påverkad av situationen vilket i sin tur kan leda till svar som inte representerar deras egentliga uppfattning. Bland annat beskrivs en risk där intervjupersonerna formulerar sina svar så att de stämmer överens med den synpunkten som upplevs vara forskarens synpunkt eller att intervjupersonerna svarar så som de tror att forskarna vill att de ska svara (Denscombe 2018, s. 277-278). Detta kan bland annat bero på den auktoritet som forskare besitter. I och med att vi i denna studie inte bedriver forskning så beräknas inte intervjuareffekten vara lika stark då vi som studenter inte har samma auktoritet som en forskare. Dessutom så är flera av intervjupersonerna högt uppsatta inom myndigheterna eller organisationerna och besitter därmed auktoritet själva, vilket kan minska intervjuareffekten.

Andra begränsningar med denna uppsats rör svårigheten med att nå ett representativt resultat på grund av de få intervjuer som gjorts. I uppsatsens inledningsfas var tanken att en kvalitativ metod i form av intervjuer skulle kombineras med en litteraturanalys. Litteraturanalysen skulle göras

med dokument om kommunens brottsförebyggande arbete. På grund av bristande material så kunde inte en litteraturanalys genomföras. Istället kommer enbart den kvalitativa metoden i form av intervjuer att användas, men med komplettering av två dokument som senare presenteras. För att få ett mer representativt resultat hade intervjuerna möjligtvis kunnat kombineras med enkäter eller fler intervjuer, men på grund av främst tidsbegränsningen men också avsaknad av intresserade intervjupersoner har detta inte gjorts. Urvalet kan också ses som en begränsning på grund av att tre av de nio intervjuade är anställda inom samma myndighet, det vill säga polisen. Den bild som skapas ur sammanställningen av intervjuerna kommer därmed att vara mest representativ för polisen. Men i och med att polisen är den myndighet som främst förknippas med det brottsförebyggande arbetet sågs dessa ändå vara nödvändiga och intressanta för uppsatsen på grund av deras olika syn och roll inom polisen.

Urvalet kan också ses som en begränsning på grund av att en intervju med en viktig aktör, socialtjänsten, inte har varit möjlig att genomföra. Ett flertal av de andra intervjupersonerna har berättat om socialtjänsten vilket gör att en bild av socialtjänsten mer eller mindre har skapats ur ett andrahandsperspektiv. En intervju med en före detta socialsekreterare har gjorts, men då denne intervjupersonen nu jobbar inom skolan så är det tänkbart att intervjupersonens bild har förändrats om socialtjänsten från att denne slutade där. För att undvika det här problemet hade en större inblick kunnat nås genom att intervjua socialtjänsten, men detta var inte möjligt eftersom vi inte fick tag på någon inom socialtjänsten för en intervju.

Vidare var även en av intervjupersonerna politiskt partisk och talade utifrån sin roll som politiker. För att inte röja dennes identitet har informationen om vilket politiskt parti denne tillhör valts att hållas utanför. För att få en mer nyanserad bild hade fler intervjupersoner från olika politiska partier varit intressanta, men på grund av den begränsade tidsramen och avsaknad av intresserade personer var detta tyvärr inte möjligt. Däremot är det viktigt att påpeka att det brottsförebyggande arbetet är politiskt, som redan har nämnts inledningsvis, och att alla intervjupersonerna troligen är politiskt styrda även om detta inte tydligt framkommer. Därmed är det rimligt att anta att det finns en extra tydlig politisk dimension på grund av politikern men att det också finns andra politiska stråk i övriga intervjupersoners uttalanden som gör innehållet mer politiskt varierat. Den politiska dimensionen kommer således inte ha någon plats i analysen.

3.1.4 Etiska överväganden

I Vetenskapsrådets *God forskningssed* (2017) beskrivs hur det är viktigt att ta hänsyn till olika etiska aspekter när man bedriver forskning och se till sin roll som forskare. Det står att det finns några etiska principer som forskaren behöver beakta för att ha god forskningsetik. Dessa etiska principer handlar bland annat om samtyckeskrauet, konfidentialitetskrauet, informationskrauet och nyttjandekrauet för de personer som är inblandade i forskningen (Vetenskapsrådet 2017).

Innan intervjuerna påbörjades tillfrågades intervjuerna om samtycke till att bli intervjuad, men också angående att bli inspelad. Samtycket har insamlats muntligen efter att intervjupersonerna blivit informerade om vad studien handlar om och vad som ska avhandlas, vilket beskrivs som en viktig del för att kunna uppfylla samtyckesprincipen (Vetenskapsrådet 2017, s. 75).

Intervjupersonerna har informerats om att intervjun är frivillig och att det går att avbryta intervjun när som helst utan några konsekvenser. Detta har gjorts för att säkerställa att intervjuerna grundar sig på frivillighet och att informationen endast kommer användas i forskningssyfte. Frivilligheten handlar också om att intervjupersonen ska få information angående att intervjun spelas in och vad inspelningen ska användas till, men även få möjlighet att neka inspelningen (Vetenskapsrådet 2017, s. 27). Vidare har det uttryckts att intervjupersonen inte behöver svara på alla frågor om personen inte vill. Något som särskilt har beaktats är anonymiteten, vilket innebär att intervjupersonerna har informerats om att deras namn inte kommer att vara med i den färdiga uppsatsen, men att deras titel eller yrkesroll kommer att framgå för att beskriva personen (Vetenskapsrådet 2017, s. 40-41). Generellt tyckte intervjupersonerna att det inte var särskilt noga med att anonymiseras, men som sagt kommer endast deras yrkesroll framgå och inte några namn. Inom konfidentialitetskrauet ingår också att personuppgifter eller identitet inte ska kunna avslöjas eller spridas till andra människor (Vetenskapsrådet 2017, s. 40-41). Detta är något som Eldén (2020, s. 42) beskriver i boken *Forskningsetik* och hur det i kvalitativa studier kan vara svårare med anonymiseringen eftersom forskare får ta del av mer detaljerade beskrivningar av personer, där det är särskilt viktigt att inte skriva ner några detaljer, namn eller liknande som kan röja intervjupersonens identitet. Redan under transkriberingens gång valde vi att anonymisera detaljer och namn för att på så sätt minimera risken att identiteten avslöjas, samt att vi har tagit bort inspelningar.

3.2 Dokument

Medborgarlöftet har tagits fram av kommunen tillsammans med polisen i området. För att belysa medborgarnas otrygghet har medborgarlöftet tagits fram med bakgrund i enkäter, medarbetarsamtal, medborgardialoger samt en gemensamt framtagna lägesbild av polisen och Helsingborgs stad (Polisen 2023). Löftet är uppdelat i två delar där den första delen beskriver ett större antal områdespoliser. Det vill säga att Lokalpolisområde Helsingborgs områdespoliser, vilket just nu innefattar fyra poliser, ska ha deras uppdrag som just områdespoliser och vidare beskrivs det att poliserna inte ska användas till andra uppgifter som inte rör deras huvuduppdrag om det inte är ett undantagsfall. Huvuduppdraget beskrivs innefatta kontakt-och förtroendeskapande arbete i vissa områden som i medborgardialogerna har pekats ut som otrygga. Dokumenten framställer kontakt- och förtroendeskapande arbete i termer av "högre närvaro och större synlighet" i områdena. Löfte två innefattar en ökad polisiär närvaro i citymiljön. Detta ska enligt medborgarlöftet göras genom att en patrull ska tjänstgöra i city och vara synlig där. Detta beskriver kommunen och polisen förväntas bidra till en trygghetsskapande effekt samt större möjligheter att komma tillrätta med de så kallade "förekommande ordningsproblem" (Polisen 2023).

Även en samverkansöverenskommelse har skapats i Helsingborgs stad. Denna beskriver ett samarbete mellan Helsingborgs stad och lokalpolisområde Helsingborg under perioden 2023 - 2026 (se bilaga 1). Målet är att Helsingborg ska upplevas tryggt och säkert och är en del i det trygghetsarbete som omfattas av samverkan. Det brottsförebyggande arbetet ska göras av alla stadens verksamheter som gemensamt ska öka tryggheten i kommunen. Detta beskrivs i samverkansöverenskommelsen ska göras genom att jobba mot brott och ordningsstörningar. Fokuset för ett lyckat samarbete ligger på fysiska och sociala aspekter som ska främja tilliten till samhället och andra människor. Tillsammans ska Helsingborg tillföra specifika resurser, kompetenser och kunskaper för att reducera förekomsten av brott och ordningsstörningar samt jobba trygghetsskapande. Detta ska göras utifrån den lokala lägesbilden där man kommer att analysera bakomliggande orsaker för att låta denna leda väg i vilka insatser som ska prioriteras. Dessa åtgärder ska vara specifika och innefatta vem som har vilket ansvarsområde. Samarbetet kring att uppnå en säker och trygg stad går under samlingsnamnet Tryggare Helsingborg och

bedrivs av politiker och tjänstemän. Vidare innefattar samverkansöverenskommelsen också mål, aktivitetsplan samt hur uppföljningen ska se ut.

4. Analys

Nedan presenteras resultaten från intervjuerna som analyseras med hjälp av den tidigare forskningen och teorin. Även medborgarlöftet och samverkansöverenskommelsen kommer att analyseras utifrån den tidigare forskningen och teorin. För att förstå vissa citat har ord som utelämnats av intervjupersonen markerats med: [ord]. Det är alltså ord som vi lagt till för att läsaren ska förstå citatet i sin helhet.

4.1 Det brottsförebyggande arbetet

Nedan kommer de olika aktörernas brottsförebyggande arbete att presenteras där de betonar vikten av olika typer av preventiva åtgärder:

Jag tycker det är svårt att säga att vi jobbade brottsförebyggande för vi får ju det när det väl har hänt /.../ det är lite lättare med mindre barn, sätter man in insatser i tidig ålder så är det ju mycket lättare för då kan man verkligen jobba brottsförebyggande. (Kurator)

Som framgår av citatet betonar kuratorn vikten av att sätta in insatser i tidig ålder för att på så sätt arbeta brottsförebyggande innan problem redan har utvecklats, vilket kan förstås med hjälp av Sahlins (2000) begrepp primär prevention. Kommunpolitikern säger att de arbetar i “/.../ skolan med de yngre människorna som är olika mycket i riskzonen”. Detta kan också ses som en form av primär prevention eftersom det är ett fokus på yngre människor som handlar om att försöka förebygga att personen begår brott i framtiden innan något har hänt. Socialpedagogen beskriver “det är ju skolan och skolarbetet som är vårt huvudmål och måluppfyllelse” vilket också kan förstås utifrån den primära preventionen. Skolans direkta syfte är inte att arbeta preventivt, men det kan fungera som en form av indirekt prevention ur ett mer långsiktigt perspektiv (Sahlin 2000, s. 115-116). Socialpedagogen säger att de “/.../är jätteaktiva och arbetar med deras [elevernas] frånvaro /.../”. Så även om skolan inte har ett formellt uppdrag i att vara brottsförebyggande så menar både socialpedagogen och rektorn att deras verksamhet är viktig utifrån den primära preventionen, men också indirekta långsiktiga brottsförebyggande effekter.

Men i de områdena [de utsatta områdena] lägger vi väldigt mycket resurser och de resurserna lägger vi med väldigt mycket nätverkande med kommunpoliserna och går in i det här stora och ingripandet i staden. Medan den operativa personalen kanske jobbar mer med den situationella, finnas där, synlighet, kontaktskapande. Så vi lägger väldigt mycket resurser på de områden vi ser som utsatta. (Gruppledare)

Generellt förmedlar polisen en bild av hur de har ett särskilt fokus på utsatta eller riskområden, till skillnad från områden som inte har den här benämningen, vilket förstås med hjälp av Sahlins (2000) begrepp sekundär prevention. Hur kommunpolitikern i stycket ovan betonar barn som befinner sig olika mycket i riskzonen kan också förstås utifrån den sekundära preventionen. Rektorn säger "jag har en särskild undervisningsgrupp där det går 6-7 stycken för de fungerar bättre att gå där, med två stycken lärare, än att vara ute i klass får då trigger alla andra och så", vilket också kan ses som en form av sekundär prevention. Rektorn beskriver hur det även finns möjligheter att exempelvis använda resurspedagoger för elever som varit utmanade på andra skolor, vilket då blir som en preventiv åtgärd för att förebygga att den här eleven stör ordningen. Kommunpolitikern säger: "Vi har ju alltså stöd till föreningsliv som jobbar i utsatta områden /.../ Och sen jobbar vi ju med socialtjänsten och skolan med de yngre människorna som är olika mycket i riskzonen.". Det här fokuset mot personer som befinner sig i riskzonen för att utveckla problem kan sammantaget förklaras med hjälp av Sahlins (2000) begrepp sekundär prevention.

Vår viktigaste insats är ju där vi har verktyg och möjlighet att faktiskt åstadkomma en förändring hos en person och det är i de här samtalen. Är klienten mottaglig och tar emot den här liksom metodiken och tankesättet så kommer vi minska den personens risk för återfall. (Kriminalvårdsinspektör)

Kriminalvårdsinspektören beskriver frivårdens jobb där deras brottsförebyggande arbete handlar om att ha handläggarsamtal med klienter och lägga in insatser, detta för att påverka den här personens framtida beteende. Insatserna beskriver kriminalvårdsinspektören som "det kan vara missbruk till exempel, då kanske vi lägger in en insats i planeringen som är att man ska ha kontakt med öppenvården till exempel eller att man ska lämna regelbundna drogtestar /.../". Klienterna som frivården handskas med har redan begått brott vilket är varför de är där, vilket

kan förstås med hjälp av Sahlins (2000) begrepp tertiär prevention som handlar om att sätta in preventiva insatser mot någon som redan har problem eller har orsakat problem. Man kan också se den tertiära preventionen generellt i polisens arbete genom hur de åker på uttryckningar och svarar på larm som handlar om att hantera redan inträffade brott. Den tertiära preventionen handlar därmed om att hantera den befintliga brottsligheten och samtidigt motverka att personen begår fler brott i framtiden. Som nämns ovan beskriver kuratorn hur deras arbete framförallt innebär att handskas med barn och ungdomar som har fått problem, vilket också är en del i den tertiära preventionen.

Sahlin använder sig framförallt av begreppet prevention, istället för brottsprevention, vilket kritiken av Sandelin (2003) visar. Som nämnts tidigare menar Sandelin (2003) att Sahlin missar kopplingen mellan prevention och brott, samt ett tydligt argument för varför hon inte motiverar det ytterligare. Vi tolkar Sahlin som att hon menar att det inte är effektivt att arbeta med orsak och att hitta preventiva åtgärder till dessa specifika orsaker. Således uppfattar vi att Sahlin menar att man istället ska fokusera på välfärden i stort vilket kommer fungera brottspreventivt inom alla brottstyper. I och med Helsingborgs problematik med sprängningar och gängkriminalitet, ställde vi frågor under intervjutillfällena angående hur polisen hanterar denna specifika brottstyp.

Eh ja, det är ju åtgärdande arbete. Du vet ju aldrig var det sprängs nästa gång, så det är ständig synlighet. Men även att jobba underrättelse för att se framgångsfaktorer i det. Vem skulle kunna göra detta? Bakspåra det då, med hjälp av kameror, ibland har vi helikopter. Finnas rörligare, med motorcyklar istället för bilar för att liksom komma in på cykelstigar eller över gräsmattor. (Gruppledare)

Å ena sidan upplevs således intervjupersonernas svar som relativt ospecifika gällande vilka typer av insatser som ska förebygga vilken brottstyp, där ständig synlighet kan ses som en relativt generell polisiär insats och hur vi tänker att polisen hanterar mer eller mindre all typ av brottslighet. Polisen i Helsingborg uttrycker generellt en frustration gällande hur de ska få bukt på brottsligheten där insatschefen säger "Men vi är en extremt konservativ organisation, det här med att `så här har vi alltid gjort och det här har alltid funkade jättebra` så njaaa har det verkligen fungerat jättebra. Det är bara att titta ut, det sprängs mest i Helsingborg i hela Sverige just nu.

Har vi varit lyckosamma där?”. Vidare ställs frågan i intervjun med insatschefen hur situationen med kriminella nätverk ser ut i Helsingborg varpå hen svarar “kass”. Som blockcitatet ovan visar betonar också polisen vikten av det förebyggande arbetet, vilket går i linje med Sahlins (2000) tankar. Men samtidigt kritiserar insatschefen deras eget arbetssätt eftersom åtgärderna inte har påverkat brottstypen i fråga, vilket visar hur det faktiskt kan finnas behov av tydligare koppling mellan brott och prevention, som Sandelin (2003) uttrycker.

Å andra sidan förekommer också en tolkningspraktik där specifika insatser beskrivs av kriminalvårdsinspektören som ett försök i att hantera orsaken till specifika preventioner. Till exempel att åtgärda en individs problem med missbruk med öppenvård för att förhindra individens återfallsrisk. Detta tillvägagångssätt motiveras inte i Sahlins (2000) bok, men den intervjuade kriminalvårdsinspektören beskriver det som välfungerande och att de ser tydliga positiva effekter. Det beskrivs också i samverkansöverenskommelsen att kommunen tillsammans med polisen ska analysera bakomliggande orsaker till brottsligheten och låta dessa bestämma vilka insatser som ska prioriteras. Detta är något som inte heller går i linje med Sahlins (2000) tankar utan går snarare i linje med kritiken som Sandelin (2003) presenterar. Det visar sig således att Sahlins tankar, det vill säga att inte jobba med specifika insatser till specifika orsaker, inte alltid verkar upplevas som den åtgärd som får tydligast positiva effekter.

Följaktligen kommer det sociala och vikten av att skapa relationer att belysas:

/.../ de har träffat vänner som de inte hade träffats annars, tyvärr. Det är bra för dem såklart men de hade inte träffat de här barnen annars. Så att det är, ja absolut att vi är brottsförebyggande. Och det får vi bekräftat hela tiden från skolan (OV Helsingborg)

Vikten av det sociala är något som OV Helsingborg pratar om och i deras verksamhet ingår också läxhjälp som de menar bidrar till att ungdomen kan prestera bättre i skolan och utvecklas i det. OV Helsingborg betonar vikten av både skolan och det sociala, där citatet ovan visar vikten i det sociala, och där vikten av skolan förklaras där hen säger:” jag har stött på 8-åringar som redan är skoltrötta. Men där vi har lyckats då, att få de ut att tycka att skolan är bra och viktig och kanske rent utav lite rolig också”. Socialpedagogen säger “/.../ men fokuserar vi på det

positiva i skolan så kommer det andra liksom minimeras”, vilket kan tolkas som ett försök att främja individens positiva utveckling och är en del i Sahlins (2000) socialisationsmodell. Tolkningspraktiken i intervjuerna går ut på att OV Helsingborg, men också skolan, försöker främja en positiv utveckling samtidigt som de tänker kan motverka att en negativ utveckling sker i framtiden. Främjandet av en positiv utveckling görs genom att försöka ge ungdomar en god grund att bygga vidare på genom en bra utbildning och samtidigt delaktighet i ett socialt sammanhang.

Kriminalvårdsinspektören beskriver samtal som de har med klienter där man ska “byta ut tankar som leder till fel beteende mot tankar som leder till ett bättre beteende.” vilket beskrivs göras genom “regelbundna samtal här på frivården med klienterna /.../ [samtalen] kombineras med andra insatser också, det kan vara både från civilsamhället eller vården [det vill säga] behandling.”. Precis som Sahlin (2000, s. 94) skriver försöker man inom frivården skapa en positiv förändring och utveckling hos personer genom handläggarsamtal och på så sätt visa en annan väg i livet än den kriminella, detta är en central del inom socialisationsmodellen och något som även framkommer i vårt material.

Vi kan välja börja liksom, det är relationer, vi bygger relationer med eleverna och det gör vi genom att vi har tydligt så uppdelat mentorskap och vad man ska liksom prata med eleverna om varje vecka och hålla koll på frånvaron och god relation med föräldrarna.
(Rektor)

Den intervjuade rektorn och socialpedagogen uttrycker att de jobbar hårt med att skapa goda relationer både med elever såväl som med föräldrarna och tolkar vikten av sådana goda relationer som potentiellt brottsförebyggande. Kommunpolisen förklarar att de också jobbar med att knyta kontakter till ungdomar där hen beskriver att det är viktigt att få ungdomarna att känna att de inte är ensamma. Kommunpolisen säger: “Det viktigaste är personkännedom, att man är ett känt ansikte och att man brytt sig förr och kommer bry sig igen”, vilket visar på den här relationen som poliserna försöker skapa i framförallt riskområden för att på så sätt bättre arbeta brottsförebyggande. Man kan säga att tolkningspraktiken här är orienterad mot sociala band på grund av den brottsförebyggande funktionen som relationer har. Vidare beskrivs det även i

medborgarlöftet att huvuduppdraget innefattar kontakt-och förtroendeskapande arbete, vilket kan ses som ett ytterligare exempel på att relationer och kontakter är viktiga ur ett brottsförebyggande hänseende. Som nämnts tidigare beskriver även OV Helsingborg hur deras verksamhet bidrar till att få barn delaktiga i ett socialt samspel samtidigt som de får möjlighet att skapa samhörighet med andra barn och känna sig inkluderade. Detta går i linje med det som Sahlin (2000) menar med sin socialisationsmodell, där en viktig del är att få människor att integreras i samhället, vilket kan exemplifieras med hur OV Helsingborg pratar om att barn får “/.../ träna på svenska språket /.../” och således får bättre möjligheter att komma in i det svenska samhället.

För att utveckla Sahlins (2000) teori kan man använda sig av teorin om sociala band som Hirschi (2002) beskriver. Hirschi (2002) menar att om vi bryr oss om vad andra tycker så leder detta till att en följer konventionella normer och lagar (Hirschi 2002, s. 16-19). Om aktörerna inte hade lagt någon vikt vid relationer eller att skapa en inkludering i ett socialt sammanhang så hade fler saknat anknytning till andra människor och därmed hade inte heller ett normföljande beteende vägt lika tungt. Att skapa kontakter och relationer är något som även kriminalvårdsinspektören tolkar som angeläget: “biträdande övervakare är ju personer från civilsamhället, som ni till exempel, som blir en form av kontakt med ett prosocialt samhälle för våra klienter”. Det här med biträdande övervakare kan ge klienterna större möjligheter till ett konventionellt liv och integreras i samhället, vilket går i linje med både Sahlin (2000) och Hirschis (2002) teorier. Hur det kommer sig att intervjupersonerna betonar vikten av det sociala kan därmed förstås som att de är medvetna om att en person som inte känner sig delaktig i samhället eller till andra människor i större utsträckning avviker från samhället och begår brott.

Vi försökte väldigt mycket, när jag jobbade på socialtjänsten att hade vi, såg vi nu till exempel 10-11 åringar som fick ett avvikande beteende, ett kriminellt beteende och var med i olika sammanhang där det förekom brott, då försökte vi sätta in väldigt mycket insatser i hemmet för att föräldrarna. För det är ju så man försöker komma åt barnet, jobba med föräldrarna för att försöka komma åt barnet. (Kurator)

Sammantaget menar kuratorn att det kan underlätta att gå via föräldrarna för att på så sätt nå fram till ungdomen och därmed bättre kunna arbeta preventivt. Att ta hjälp av och ge stöd till föräldrarna kan förstås med hjälp av Sahlins (2000) strukturförändringsmodell som innebär att människor som mår bra och som har rätt förutsättningar inte begår brott. Eftersom ett barn inte sätter sina egna förutsättningar ligger detta ansvaret på föräldrarna, vilket därmed kan förstås som att bidragande insatser i form av stöd eller liknande hjälper ungdomen att uppnå sina mål på ett konventionellt sätt och i det här fallet bättre klara av skolan. Stöd till föräldrarna är något som även framkommer i ett citat ovan genom hur skolpersonalen arbetar med att skapa relationer till barnet men också föräldrarna för att på så sätt fungera som ett stöd till föräldrarna i skolarbetet.

Och det är ju förebyggande för är de inte i skolan, det ser vi ju på dem stora och nu när ni gör en kartläggning, skolkar man, tidig skolk och tidig cigarettökning och tidig sexdebut ökar risken jättemycket för att komma utanför samhället. Och det är skolk, för vi ser den först här i skolan, varför är de inte på skolan, vad gör de då? De gör ju något annat om de inte är sjuka. (Socialpedagog)

Som Sahlin (2000) menar leder misslyckanden i skolan till att så kallade asociala beteenden ökar, vilket överensstämmer med intervjupersonernas tolkningspraktik i intervjuerna. Vidare beskriver socialpedagogen betydelsen av att hålla frånvaron på en låg nivå och menar att ungdomar har mer tid och därav också fler tillfällen att begå brott om de inte engagerar sig i skolan. Liknande resonemang beskriver Hirschi (2002, s.22) där han menar att om man är involverad i icke-avvikande och konventionella aktiviteter så finns inte tiden att involvera sig i avvikande beteenden. På liknande sätt menar OV Helsingborg att de jobbar brottsförebyggande då de genom sin verksamhet uppehåller unga med både läxhjälp och handbollsskola. Att engagera sig i skolan eller fritidsaktiviteter tolkas således som en viktig del i att få ungdomar upptagna med konventionella sysselsättningar och är en del i det brottsförebyggande arbetet.

/.../ det är väldigt viktigt att det är vi på vår skola som sätter kulturen och att alla förstår det, så vi till exempel nu har ju gjort en resa från meritvärde årskurs sju på 202 till 242 nu och det där har vi pratat jättemycket om för här när de gick i sjuan våra nior som går ut här nu, 40 i merit det är jättemycket. (Rektor)

I citatet beskriver rektorn att de har lyckats höja betygen på deras skola under några år, vilket på samma sätt kan ses som ett värde hos barnen där de har kämpat för att agera i enlighet med samhällets normer. Även kriminalvårdsinspektören beskriver hur det kan upplevas som ett värde för individen att avsluta sina insatser, men också kontakt med frivården. När individen då har en funktion i samhället och känner sig inkluderande i en förening, kämpat för att få bra betyg i skolan eller genomgått insatser hos kriminalvården fungerar detta enligt Hirschis teori om sociala band (2002) brottsförebyggande. Detta då han menar att om man medverkar i ett konventionellt samhälle och känner engagemang så kommer även detta påverka ens val då man inte vill förstöra för sig själv genom att begå brott. Således tolkas även den hjälp som aktörerna bidrar med (läxhjälp, annan extra hjälp i skolan, handbollsskola, skapa kontakter, etcetera) som viktig när det kommer till det brottsförebyggande arbetet. Detta då hjälpen från aktörerna ökar individens möjlighet till känsla av att ha lagt ner tid och kraft på någonting som individen senare inte vill förstöra.

/.../ då hade vi elever som inte kunde gå i skolan, alltså de visste inte knappt hur man lyssnar och antecknar och det var ingen ordning och reda, de tog inte av sig sina jackor, det var liksom de satte sig var de ville, nu har vi fasta platser. (Rektor)

Rektorn beskriver att de har en särskild kultur på deras skola där de bland annat visar varandra ömsesidig respekt men också visar tydliga gränser och säger ifrån om eleverna inte sköter sig. Exempelvis poängterar rektorn “/.../ jag är inte rädd för att stänga av elever.”. För att förstå hur kulturen kan uppfattas som brottsförebyggande kan vi använda Sahlins (2000) kontrollmodell som poängterar att vi kontrollerar varandra och att man socialiseras in i en gemenskap att följa normer. Då handlar kontrollen om den sociala kontrollen som skapas genom relationer. Att ta till konsekvenser och på så sätt visa vilken typ av beteende som är önskvärt kan därmed uppnå en mer handfast typ av kontroll. Precis på samma sätt som rektorn betonar att det är viktigt att kunna jobba kontaktskapande och gränssättande, beskriver insatschefen samma sak. Insatschefen säger: “Det finns en del poliser som bara är gränssättande och det kommer aldrig funka. Det finns de som bara är kontaktsökande, det kommer inte funka”. Hen menar att en polis måste kunna arbeta på båda sätten, annars är man ingen bra polis vilket innebär att det är viktigt att kunna skapa relationer mellan människor för att få kontakt, samtidigt som det är viktigt att visa

att man har kontroll över situationen. Återigen kan Sahlins (2000) kontrollmodell hjälpa till att förstå insatschefens tolkningspraktik gällande att en polis både måste kunna skapa kontakt och vara gränssättande eftersom det handlar om olika typer av kontroll.

Sahlins (2000) kontrollmodell kan även förklara polisens operativa arbete där insatschefen säger att hans team: “/.../ planerar och genomför våra insatser /.../”, där kontrollen handlar om deras myndighetsutövning. Här handlar kontrollen i form av ingripande och sanktioner, till skillnad från kontrollen som finns i skolan, vilket istället handlar om att få elever att anpassa sig efter normer och den rådande kulturen. Polisen beskriver att de arbetar brottsförebyggande på lite olika sätt beroende på vilken roll de har. Vissa arbetar mer strategiskt, medan andra, såsom kommunpolisen, ska ha en tydligare sammankoppling till det kommunala. Exempelvis beskriver gruppleddaren att ingripandeverksamheten jobbar med ett mer strategiskt arbetssätt genom hur de “kör på larmen” (gruppleddare). Att polisen fokuserar på polisiära insatser mot brott som redan inträffat överensstämmer med det som Sahlin (2000, s. 24) beskriver om att det preventiva arbetet i praktiken ofta handlar om att fokusera på problem som redan inträffat.

Social prevention gör vi. Men vi har ju, den situationella har vi jobbat mycket med, men den sociala har vi kommit in i nu. Det finns ju ett rätt nära arbete med socialen, när det kommer till ungdomar. Men möjligheterna till social prevention har blivit större nu när vi är fler poliser. (Gruppleddare)

I kontrollmodellen diskuteras också den situationella och sociala preventionen som är något Sahlin (2000) skriver om som två skilda delar inom kontrollmodellen. Den situationella preventionen som framkommer i resultatet kan ses som ett mer traditionellt polisarbete genom att kontrollera miljön och minska tillfällena att begå brott. Ett exempel på en situationell prevention beskrivs även i medborgarlöftets andra del beskrivs innefatta en ökad polisiär närvaro i citymiljön. Den sociala preventionen handlar istället om att påverka den potentiella gärningspersonen vilket påbörjas när personen är yngre genom bland annat skolan. Som citatet ovan visar betonar gruppleddaren den sociala preventionen som idag är möjlig på grund av det ökande antalet poliser inom polismyndigheten. Hen menar att polisen tidigare framförallt har

haft ett fokus på den situationella, vilket går i linje med traditionellt polisarbete, men att det sociala numera är lika viktigt, om inte viktigare, för att arbeta förebyggande.

Sammantaget går det att konstatera att de intervjuade återger olika tolkningspraktiker gentemot brottsprevention inom Helsingborgs stad i vilka en kombination av Sahlins (2000) modeller används. Delar av både kontrollmodellen, socialisationsmodellen och strukturförändringsmodellen går att avläsas ur intervjumaterialet. Det går att dra slutsatsen att kontrollmodellen och socialisationsmodellen är mest utbredd utifrån intervjupersonernas tolkningspraktiker. Sahlin (2000) menar att samhällsutvecklingen har fått ett större fokus på kontroll, vilket även vi ser i vårt material, samtidigt som det sociala och skolan fortfarande får stort utrymme. Vi tolkar det inte som att Sahlin (2000) försöker avgöra vilken modell som är bäst och utifrån detta skulle det kunna förstås som att den ena modellen inte kan utesluta den andra. Dock betonar hon inte heller vikten av att kombinera modellerna, även om det verkar som att det är det bättre alternativet jämfört med att enbart använda sig av en. Sammantaget betonar Sahlin (2000) vikten av ett fungerande välfärdssamhälle som på så sätt har brottspreventiva effekter. Men att det trots detta har skett en stegvis nedrustning av olika socialpolitiska verksamheter såsom fritidsgårdar och liknande, vilket tidigare har motiverats just med sina preventiva effekter (Sahlin 2000, s. 106-107). Nedrustningen syns även i intervjupersonernas tolkningspraktiker, där till exempel representanten för OV Helsingborg säger "Vi behöver en finansiering inom detta, vi tillhör en idrottsklubb och idrottsklubbar har generellt inte så mycket pengar i krubban. Så vi behöver finansiera detta helt och hållet själva" (OV Helsingborg). Även kommunpolitikern menar att föreningslivet behöver mer stöd och ökade resurser till skolan eftersom det är så man kan arbeta mer preventivt.

/.../ eftersom polisen kom på för ett antal år sedan att vi kan inte vända den här samhällsutvecklingen själva. Det handlar inte bara om att utreda brott, brottsförebygga och sätta folk i fängelse utan vi måste samarbeta med alla andra som finns i samhället, framför allt städer och kommuner. (Kommunpolis)

Här är ett tydligt exempel på hur polisen tolkar samverkan som en viktig del i att arbeta brottsförebyggande. De flesta aktörerna beskriver också att det brottsförebyggande arbetet kräver

en samverkan mellan aktörerna för att vara så bra som möjligt. För att kunna komma åt de bakomliggande orsakerna till brott är anledningen till att samverkan framhålls. Den gemensamma nämnaren, som intervjupersonerna beskriver det, ligger i samverkan i det brottsförebyggande arbetet där det är genom samverkan man faktiskt kan förebygga brott och komma åt de bakomliggande orsakerna, istället för att mer eller mindre handskas med brott när det väl har inträffat. Så även om de olika aktörerna betonar olika saker som viktiga i det brottsförebyggande arbetet ingår det i samtligas tolkningspraktiker att samverkan behövs för att faktiskt kunna förebygga brott i den mening att man försöker förhindra att de inträffar. Nedan beskrivs hur samverkan anses fungera i kommunen.

4.2 Samverkan

Intervjupersonerna har under intervjuerna uppmärksammat samverkan och de positiva effekterna av samverkan. Vidare uttrycker samtliga aktörer en önskan efter mer samverkan och att riktlinjerna för samverkan ska bli tydligare.

Men det finns ju mycket som vi inte kommer åt, vår verktyglåda är inte så komplett. Så vill man ha effekter så måste andra myndigheter gå in och jobba /.../ det är en önskan såklart att vi ska samverka mer /.../ vinningen blir helt uppenbar för alla, det blir liksom väldigt mycket win-win på många plan. (Gruppledare)

Även insatschefen beskriver att “Men ett ord för att binda ihop allt är samverkan. Det är så vi bäst brottsförebygger.”. Berg et al. (2020) argumenterar för att samverkan är något positivt och att effekterna i samverkan är tydliga, men att det ibland kan vara svårt att utforma ett sådant arbete. Vidare förklarar författarna, precis som intervjupersonerna ovan, att en samverkan kan skapa ett mervärde eftersom de olika aktörerna är bra på olika saker och har olika typer av kunskap och auktoritet. Där någon avslutar kan någon annan ta vid och på så sätt komma hela vägen i mål (Berg et al. 2020, s. 11). Vidare kan man också läsa i samverkansöverenskommelsen att “Målet är att Helsingborg ska upplevas tryggt och säkert och är en del i det trygghetsarbete som omfattas av samverkan. Denna samverkan ska innefatta att det brottsförebyggande arbetet ska göras av alla delar av stadens verksamheter för att öka tryggheten.” (se bilaga 1). Här går det även att utläsa att kommunen, precis som de enskilda intervjupersonerna, tolkar samverkan som

viktigt och att det anses vara ett tillvägagångssätt för att öka tryggheten. Kommunpolitikern säger “för det är ju så att kommunen enligt lag, som träder i kraft i år tror jag, så kommer vi ha ett lagstöd, krav, just det förebyggande arbetet” och menar att det innan har funnits otydligheter i lagen kring samverkan men att den nya lagen ska precisera kommunens brottsförebyggande arbete. Det finns således anledning att tro att ramarna kring samverkan kommer bli tydligare och bättre i framtiden.

Generellt beskrivs att samverkan fungerar bra, även om det finns vissa hinder identifieras som vi snart återkommer till. Ett exempel på en samverkan som beskrivs fungerat bra är Operation Klöver. Här beskrivs en insats för att minska de kriminellas ekonomiska tillgångar genom att samla myndigheters gemensamma resurser (Helsingborgs Stad 2023, b).

Hela insatsen bygger på femtio procent att göra ett värde att ta från de kriminella, men det egentliga viktigaste är faktiskt nätverken. Att kronofogdsinspektörerna, att arbetsmiljöinspektörerna jobbar tillsammans med poliser ute på gatan. Så man nätverkar och upptäcker att jag kan ringa detta samtalet. Då kan vi bli brottsförebyggande. Så det är nätverkandet det egentligen bygger på. Det är en liten boost för att komma igång med det. (Gruppledare)

Den här samverkan går i linje med Sahlins (2000) begrepp effektivisering av institutioner eftersom det handlar om att samordna olika myndigheter för att göra det preventiva arbetet mer effektivt och således uppnå mål i form av att beslagta de kriminella nätverkens resurser, vilket är något som de enskilda aktörerna inte lyckats göra på egen hand. Operation Klöver kan också ses som en strategisk samverkan och Berg et al. (2020, s. 43) beskriver att det i en strategisk samverkan inte borde vara ett problem med sekretess eftersom det inte involverar att dela personliga uppgifter och därmed riskerar att sekretessen bryts. Detta går i linje med beskrivningen om Operation Klöver då det inte lyftes någon problematik med sekretess.

Nedan beskriver rektorn skolans samarbete med kommunpoliserna och vidare presenteras ett citat där ett liknande samarbete önskas med socialtjänsten:

Vi har ju också skol eller vad heter det skolpolis heter det inte, områdespolis /.../ Det är jättebra! Jättebra. (samarbetet med kommunpoliserna) Alltså de kommer ut och de kan till och med vara ute och leka med barnen här, kasta både snöbollar och allt. (Rektor)

Här har vi ett konkret exempel där samverkan kan ses ha brottsförebyggande effekter genom att bygga relationer mellan människor, vilket Hirschi (2002, s. 16-19) betonar vikten av. Nedan beskrivs också en önskan om ett liknande samarbete med socialtjänsten, så att socialsekreterarna kan skapa sociala band med eleverna och lärarna. Detta kan resultera i ett bättre brottsförebyggande arbete mot bakgrund av Hirschis (2002) relationsskapande kontroll som betonar vikten av den informella sociala kontrollen mellan människor.

Det blir vi och dem, eftersom vi inte har relationerna. Så där kanske man har förbättringsområde och potentiellt förbättringsområde om man hade haft typ som områdespolis, områdessocialsekreterare på skolan, för då ökar man sekretessen ska det vara men man ökar det här relationen, personkemin. (Socialpedagog)

Exemplet med att kasta snöbollar med områdespoliserna kan fungera brottsförebyggande på så sätt att man försöker stärka förtroendet för polisen. Även insatschefen beskriver att eftersom det finns personer som kommer från andra länder som har en korrupt polis, gör det att man kanske inte vänder sig till polisen i första hand, men för att det svenska rättssystemet ska fungera så är det viktigt att man anmäler brott till polisen. Följaktligen finns det behov av stort förtroende för polisen. Exemplet med att kasta snöbollar kan därmed tolkas som ett sätt att försöka stärka förtroendet från eleverna till polisen, men det resulterar inte endast i positiva effekter utan kan även ha negativa konsekvenser. Det kan ses som ett exempel på att polisens grundläggande mål och syfte har tappats bort eftersom handlingen inte ses som direkt brottsbekämpande, även om den eventuellt kan ha brottsförebyggande resultat. Dessutom ifrågasätter Sahlin (2000) också om det är lämpligt för en polis att till exempel agera som en fritidsledare då det kan leda till en osäkerhet kring vad polisens roll egentligen är (Sahlin 2000, s. 137). Att polisen leker med barnen kan således också skapa en förvirring kring polisens formella syfte och mål. Vidare går det att diskutera om mötet hade kunnat få samma brottsförebyggande effekter om det var en vuxen på skolan som var ute och lekte med eleverna. Det brottsförebyggande i handlingen

beskrivs då barnen får en möjlighet att knyta sociala band, vilket bland annat Hirschi (2002) menar är viktigt ur ett brottsförebyggande perspektiv (Hirschi 2002, s. 16-19). Men som nämnts tidigare hade detta troligtvis kunnat åstadkommas oavsett om det var en polis eller inte. För att öka förtroendet för polisen så kan en fungerande polismyndighet tillsammans med ett fungerande rättssystem ses som mer effektivt jämfört med att försöka bygga förtroende på ovanstående sätt. Även om det finns positiva effekter av möten mellan polis och elever när de leker tillsammans, så kan det finnas konsekvenser som inte är lika positiva.

Intervjupersonerna tolkar inte samverkan enbart som fungerande, utan även som problematisk:

Men jag tror myndigheter har lätt att hamna i stuprör. Polisen jobbar med sitt, försvaret med sitt, tullen med sitt, kriminalvården med sitt. Istället för att kanske mer samverka. Inte bara de stora nationella frågorna, utan också på det lokala planet här i Helsingborg. Vi skulle kanske ha, som vi har med underrättelsetjänsten och kommunpoliserna, att ha möte en gång i veckan. (Insatschef)

Det är viktigt att poängtera att både Sahlin (2000) och Basic (2012) menar på att samverkan ofta ses som något positivt, men att de också belyser att det kan uppstå tveksamheter kring hur effektivt samverkan verkligen är och att det kan resultera i negativa konsekvenserna (Basic 2012, s. 28). Dessa svårigheter är något som Basic (2012) belyser i sin avhandling, där titeln "samverkan blir kamp" blir det som står i fokus. Basic (2012) menar att en samverkan snarare kan resultera i en kamp i och med att de olika aktörerna har motstridiga intressen som går emot varandra. I samverkansöverenskommelsen går det att läsa att "Tillsammans ska Helsingborg tillföra specifika resurser, kompetenser och kunskaper för att reducera förekomsten av brott och ordningsstörningar samt jobba trygghetsskapande /.../ Dessa åtgärder ska vara specifika och innefatta vem som har vilket ansvarsområde." (se bilaga 1). Det kan således ses som att Helsingborgs stad också ser vikten av att ha en tydlig plan gällande samverkan och vem som ska göra vad. För även om samtliga intervjupersoner i detta arbete representerar myndigheter som (i princip) alla drar åt samma håll där de vill göra samhället så bra som möjligt, så går det inte att bortse ifrån att de har olika syften och arbetssätt. Således kan det upplevas lite naivt att tro att samverkan ska vara helt problemfri eftersom aktörerna inte är uppbyggda för en samverkan.

Aktörerna beskriver även ett problem i att de olika parterna jobbar på olika sätt, nedan beskrivs upplevda stereotyper:

Sen är det en kulturkrock också, jag tycker att det är så synd för man fastnar så lätt i stereotyper, att poliser kanske är rakade, män, vältränade som tycker om att slå ner folk. Så. Och sedan soc, det är... tjejer, tanter som bara vill så smeka medhårs och då krockar de här stereotyperna. (Insatschef)

Men även ovissheten kring hur andra aktörer jobbar upplevs skapa en irritation eller till och med konflikt mellan aktörerna:

Jag var faktiskt på socialtjänsten förra veckan i ett möte och träffade gamla kollegor och sa det att "ni anar inte hur hatade socialtjänsten är" och jag kan förstå det. Det är ju synd att det ska vara så, men det är ju för att man inte riktigt vet vad alla andra gör. (Kurator)

Detta är något som Berg et al. (2020, s. 23) belyser, när de skriver att det är viktigt att de olika parterna är medvetna om de andra parternas organisatoriska och resursmässiga förutsättningar. Även Basic (2012) redogör för problemen kring om parterna inte vet om vad de andra parterna gör och att detta kan leda till en konflikt. Det kan handla om att det upplevs finnas svårigheter i att arbeta tillsammans, men även konflikter där hat anses förekomma. När förtroendet mellan parterna inte fungerar beskriver Basic (2012) att en samverkan blir svår eller till och med omöjlig (Basic 2012, s. 31). Vidare förklarar också Basic (2012) att det är vanligt att en myndighetsperson betonar vikten av sin egen roll och samtidigt understryker den andra partens oförmåga (Basic 2012, s. 217). Detta kan vi se tendenser till i intervjumaterialet där de understryker problem med de andra aktörerna, exempelvis socialtjänsten, samtidigt som de inte nämner sina egna brister i samverkansarbetet eller sin oförmåga att faktiskt förändra de upplevda problemen.

Sekretessen är ett genomgående tema i intervjuerna när det gäller problem med samverkan mellan parterna. Intervjupersonernas tolkningspraktiker innefattar hinder i lagstiftningen kring samarbete, särskilt sekretessen där den upplevs hindra en samverkan mellan olika aktörer att

fungera på mest effektiva sätt. Problemet beskrivs av intervjupersonerna främst ligga i att sekretesslagen² kan tolkas på olika sätt samt att sekretessen fungerar olika beroende på om samverkan sker mellan myndigheter eller om det till exempel är mellan myndighet och kommun. Det uppstår en osäkerhet om vad man får berätta för varandra och vad som inte får berättas.

Alltså det är ju lagstiftarna så sen så styrs ju polisen statligt och kommunen tar ju socialtjänsten och jag tror att det är där problemet är. Lagen är ju statlig för bägge, men soc är ju kommunens ansvar (socialpedagog- det är olika huvudmän), ja och jag tror det också kan vara ett av de stora problemen. (Rektor)

Sahlins (2000) begrepp effektivisering av institutioner grundar sig i tanken om att exempelvis informationsutbyte mellan myndigheter kan leda till ett mer effektivt samverkansarbete och att deras individuella verksamhet fungerar bättre. Författaren menar vidare att den sekretesslagstiftning som finns begränsar det här informationsutbytet mellan myndigheter vilket också påverkar möjligheter till samverkan. Vidare beskriver Berg et al. (2020, s. 43) att problemet med sekretessen inte ligger i den strategiska samverkan, utan snarare ligger hindren med sekretessen i den operativa delen. Mer specifikt så ligger problemet när olika myndigheter eller aktörer ska dela personuppgifter mellan varandra. Författarna förklarar problemet med sekretessen vilket blir när aktörerna ska arbeta mer operativt (ibid), som vi ser i exemplet ovan.

För att försöka komma runt det upplevda problemet med sekretess beskriver kuratorn ett sätt att bryta sekretessen för att kunna jobba mer effektivt.

Jag fick föräldrar att skriva på för att kunna bryta sekretessen, för att det kommer hjälpa dem också. Till exempel med skolan, kunde vara när vi hade möte med skolan. Så tänkte skolan "varför händer det ingenting?" men så hade vi hur många insatser som helst i hemmet. Men föräldrarna ville inte, för de skämdes för att skolan skulle veta att där var insatser. (Kurator)

² 7 och 8 kap. Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

Sahlin (2000) skriver att utbyte av information ofta beskrivs som positivt men att det är viktigt att också komma ihåg att det har sina nackdelar. Sahlin fortsätter att beskriva ett exempel där en inblandad person avstår att prata med socialtjänsten om det skulle finnas en risk att uppgifterna kommer att delas vidare (Sahlin 2000, s. 97-99). Det betyder alltså att om myndigheter hade möjlighet att dela information hur de ville mellan varandra, kan det leda till att familjer som behöver hjälp inte söker den hjälpen då de inte vill att alla myndigheter ska veta om deras problematik. Till exempel hade familjerna i kuratorns exempel kunnat sluta söka hjälp hos socialtjänsten och få hjälp med det de behöver på grund av en rädsla för att informationen ska nå (i detta fallet) skolan. Dessutom beskriver både Basic (2012) och Sahlin (2000) att en brist med samverkan är när det inte tydligt framkommer vad de olika instanserna gör i ett samarbete, vilket är vad som skapar brist på förtroende. Citatet från kuratorn kan förklara ett sätt där förtroendet minskar då de inte får berätta om sitt arbete för varandra, vilket gör att de inte heller får reda på vad de olika instanserna gör.

Den intervjuade insatschefen beskriver också problemen som uppstår när sekretessen bryts och identifierar ett sätt för polisen att försöka komma runt sekretessen:

Nu finns det ju också massa under-bordet-kontakter där jag känner dig, och du vet så. Men det är ju inte officiellt och det är ju inte information som man då kanske kan använda, för då har man brutit mot sekretesslagstiftningen /.../ Vi går på möte och träffar dom [socialtjänsten] och har ett gott snack. Ja, liksom ett gott kaffebordssnack, och vi får lite information under bordet. Det är ju bra, men vi kan ju inte använda den informationen. (Insatschef)

Sahlin (2000) skriver att ett förebyggande syfte, som en samverkan har i detta fallet, kan fresta myndigheter att kringgå de regler som de annars brukar följa (Sahlin 2000, s. 77), som tidigare nämnt så argumenterar hon för de konsekvenser som en brytning av sekretessen kan innebära. Exemplet ovan beskriver ett sådant tillfälle där regleringen har kringgåts. För även om polisen beskriver att informationen blir obrukbar så går det inte att garantera att informationen inte tas i beaktande vid beslutsfattande eller annan verksamhet från polisens sida. En annan nackdel med att skicka information så kallat "under bordet" är enligt Sahlin

(2000) att man inte på något sätt kan bevisa att informationen är korrekt, vilket kan leda till att rättssäkerheten äventyras (Sahlin 2000, s. 137). Således är det inte bara den personliga integriteten som kränks, utan det kan också vara spridande av osann information.

Insatschefen ger förslag på hur man skulle kunna komma runt problemet med sekretess.

Du kan ju välja att tolka, och det är ju bra, för juridik är ju en bedömningsport ju. Vi tolkar på ett sätt och socialtjänsten tolkar på ett annat sätt /.../ Man kan snacka mycket om olika lagstiftningar men jag tror framförallt att ge oss och socialtjänsten möjlighet att samverka över sekretessen så är det det mest effektiva. (Insatschef)

För att vidare bygga på Sahlins (2000) perspektiv går det även att fundera på varför lagstiftningen ser ut som den gör, om den är vad som främst hindrar deras arbete som intervjupersonerna beskriver. Lagstiftningen finns med anledning att skydda personuppgifter och individens integritet. När regeringen presenterar nya lagförslag, så kallade propositioner, så tillsätts i regel en statlig utredning för denne, det vill säga att en kommitté eller en särskild utredare får i uppdrag att undersöka lagen som regeringen vill genomföra (Regeringen 2015). Lagen har undantag som kallas för sekretessbrytande bestämmelser. Dessa bestämmelser finns i 10 kapitlet och 26 kapitlet i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Till exempel innefattar dessa bestämmelser en ny sekretessbrytande bestämmelse som innebär att personal inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården har möjlighet att bryta sekretessen med syfte att förebygga allvarligare brott. Det finns alltså undantag som hjälper till en samverkan där det finns möjlighet att dela information trots att den är sekretessbelagd (Proposition 2020/21:163). Så med tanke på de konsekvenser som Sahlin (2000) menar att en bruten sekretess kan leda till (svårigheter med att kontrollera sanningshalten och risken att personer väljer att inte söka hjälp hos myndigheter) samt de argument som sekretesslagen är uppbyggd på, kanske det är mer rimligt att försöka anpassa samverkan efter lagstiftningen än att göra tvärtom som insatschefen föreslår, det vill säga att samverka över sekretessen. För som Sahlin (2000) skriver så väger inte intresset av att förebygga brott tyngre än den enskilde individens rätt till sin personliga integritet (Sahlin 2000, s. 147).

Det går att dra slutsatsen att de intervjuade aktörerna tolkar samverkansarbetet i Helsingborgs stad som delvis fungerande, men det finns förbättringsområden där intervjupersonerna bland annat menar att ett ökat samarbete hade varit fördelaktigt för de inblandade. Detta stöds även av viss tidigare forskning (Berg et al. 2020) som menar att samverkan är något positivt och resulterar i bättre resultat jämfört med om alla aktörer endast jobbar på enskilda håll utan att samverka. Intervjupersonerna tolkar samarbetet med socialtjänsten som mindre bra samt understryker att sekretessen mellan olika aktörer hindrar arbetet på ett flertal plan. Sahlin (2000) och lagutredningen beskriver dock att det finns anledningar till att sekretesslagstiftningen ser ut som den gör. I denna uppsats betonar vi därmed vikten av att försöka samverka på bästa sätt utan att bryta mot sekretessen, för att både nå de positiva delarna av en samverkan utan att drabbas av negativa konsekvenser av att bryta sekretessen.

5. Avslutning

5.1 Avslutande diskussion

För att sammanfatta och besvara uppsatsens första frågeställning, det vill säga: *Hur gestaltas det brottsförebyggande arbetet i Helsingborgs stad av de intervjuade aktörerna, polisen, kriminalinspektören, skolan, OV Helsingborg och politiker?* så fokuserar många av intervjupersonerna på det långsiktiga brottsförebyggande arbetet. Det innefattar bland annat skolan, det sociala, föreningslivet och liknande sociala insatser. Detta är något som även går i linje med Sahlins (2000) tankar om prevention då hon belyser vikten av ett starkt välfärdssamhälle för minskad kriminalitet. Den situationella preventionen ingår också i intervjupersonernas tolkningspraktiker samt i de presenterade dokumenten, där beskrivs till exempel uttryckning på 112-samtal, patrullerande poliser och andra polisiära insatser. Vidare belyser intervjupersonerna vikten av att skapa relationer till andra människor, vilket både handlar om det preventiva arbetet men också samverkan. Detta går i linje med den presenterade teorin om sociala band (Hirschi 2002). Alla resultat från intervjuerna kan dock inte förstås utifrån de valda teorierna. Till exempel menar intervjupersonerna att den bild av brottsförebyggande arbete som Sahlin (2000) inte beskriver, det vill säga att en specifik insats ska åtgärda en brottstyp, kan ha tydliga positiva konsekvenser, exempelvis kriminalvårdens insatser. Samtidigt som de åtgärder som beskrivs som mer vaga, där de inte jobbar orsak och sedan insats, som till exempel polisen beskriver, upplevs få mindre tydliga effekter. Vi kan därmed säga att intervjupersonernas

tolkningspraktiker inte helt överensstämmer med Sahlins argument. Vidare betonar samtliga intervjupersoner samverkan som en upplevd viktig del i det brottspreventiva arbetet.

Den andra frågeställningen: *hur upplevs samverkan gällande det brottsförebyggande arbetet i Helsingborgs stad fungera enligt de intervjuade aktörerna?* har besvarats genom att framställa en bild av en delvis fungerande samverkan i Helsingborg. Intervjupersonerna och de lokala dokumenten tolkar samverkan som viktig för att kunna bekämpa brottsligheten i kommunen. Det ligger i linje med delar av den tidigare forskningen som beskriver att en samverkan kan leda till större effektivitet då man kan jobba mot problemet på flera olika sätt (Berg et al. 2020, s. 11). Men samverkan i kommunen tolkas inte bara som positiv utan de intervjuade personerna pekar även ut upplevda hinder med samverkan, till exempel exemplifieras okunskap om de andra aktörerna, oklara riktlinjer samt sekretessproblem. Detta ligger också i linje med den tidigare forskningen som belyser att det ofta finns oklarheter i hur en samverkan rent praktiskt ska gå till (Berg et al. 2020, s. 8). Vidare ingår också en uppfattning om samverkan som svår och kanske inte så effektiv i de intervjuades tolkningspraktiker. Ibland upplevs det vara naivt att tro att samverkan alltid ska fungera bra, när aktörerna har tydliga organisatoriska skillnader.

Vi menar att uppsatsen är samhällsrelevant för personer utom det kriminologiska fältet såväl som inom fältet. För personer utom fältet har vi till det kriminologiska fältet försökt bidra med mer kunskap om hur olika brottsförebyggande aktiviteter kan beskrivas och uppfattas i ett lokalt sammanhang, samt kunskap om hur samverkan definieras och problematiseras. För forskarvärlden inom kriminologi har vi försökt bidra genom att utarbeta ett betraktelsesätt där utsagor från intervjuade aktörer i lokal brottsförebyggande verksamhet kan ses som tolkningspraktiker, vilka i sin tur kan grupperas och teoretiseras utifrån Sahlins och Hirschis begreppsapparater. Det här betraktelsesättet skulle kunna användas för fler studier av lokalt brottsförebyggande och därmed hade man kunnat utveckla förståelsen för hur brottsförebyggare resonerar och motiverar sitt arbete.

5.2 Framtida forskning

I uppsatsen har vikten av brottsförebyggande arbete samt av samverkan betonats. Med grund i den samhälleliga relevansen hade det varit intressant med mer forskning inom området, vilket

hade kunnat göras genom att göra ett större projekt som inte begränsas av samma tidsram. Det beskrivs även i den tidigare forskningen där Johansson (2014) menar att det behövs mer forskning om effekterna av samverkan i det brottsförebyggande arbetet. Vidare hade en forskning kring olika myndigheters brottsförebyggande arbete varit intressant där samverkan inte behöver ligga i fokus utan snarare hur de olika aktörerna kan arbeta mer brottsförebyggande i sin egen organisation. Gruppchefen förklarar att han i framtiden skulle vilja se att vissa myndigheter bär uniform och finns ute. Hen menar att polisen idag är behjälplig i sådana fall där brottsligheten ska hanteras av andra myndigheter endast på grund av att polisen bär uniform. Det hade således varit intressant att undersöka hur det skulle se ut om till exempel Skatteverket eller Arbetsmiljöverket hade haft tjänstemän ute på fältet med uniform för att hantera den brottslighet, som polisen inte hanterar, själva och därmed avlasta polisen.

Ett centralt fokus i uppsatsens samverkansdel har varit sekretess och det hade således även varit intressant med mer fokus på detta när det gäller det brottsförebyggande arbetet. Eftersom sekretessen upplevs som ett relativt stort problem av intervjupersonerna hade det varit intressant med mer information kring hur tanken är att sekretessen ska hanteras eller om lagstiftningen kanske behöver ändras. Sammantaget är ämnet högst relevant och på grund av uppsatsens tidsbegränsning uppmärksammas fortsatt forskning kring ämnet. Mer forskning hade eventuellt kunnat resultera i en minskning av kriminaliteten och därmed en förbättring i samhället i sin helhet.

Källförteckning:

Litterära referenser:

Andersson, Robert & Nilsson, Roddy. (2017). *Svensk kriminalpolitik*. 2a upplagan. Stockholm: Liber

Basic, Goran. (2012). *Samverkan blir kamp. En sociologisk analys av ett projekt i ungdomsvården*. Lund: Lunds universitet

Berg, Greta, Gustafsson, Charlotta & Karlsson, Roger. (2020). *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet

Bryman, Alan. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber

Crawford, Adam. (2009). Situational crime prevention policies in comparative perspective: policy travels, transfer and translation. I Crawford, Adam (2009). *Crime Prevention Policies in Comparative Perspectives*. London: Willan Publishing s. 1-37

Dalen, Monica. (2015). *Intervju som metod*. 2a upplagan. Malmö: Gleerups utbildning

Denscombe, Martyn. (2018). *Forskningshandboken*. Lund: Studentlitteratur

Eldén, Sara. (2020). *Forskningsetik. Vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Lund: Studentlitteratur

Gottfredson, R, Michael & Hirschi, Travis. (1990). *A General Theory of Crime*. Stanford CA: Stanford University Press

Hirschi, Travis. (2002). *Causes of Delinquency*. New Jersey: Transaction Publishers

Newburn, Tim. (2017). *Criminology*. New York: Routledge

Proposition 2020/21:163. *Förebyggande av våld i nära relationer*.

Sahlin, Ingrid. (2000). *Brottsprevention som begrepp och samhällsfenomen*. Lund: Arkiv

Tavory, Iddo & Timmermans, Stefan. (2014). *Abductive Analysis: Theorizing Qualitative Research*. Chicago: The University of Chicago Press

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet

Elektroniska referenser:

Afifi, Sara & Larsson, Ida. (2023). *Det brottsförebyggande arbetet i Sverige. Nuläge och utvecklingsbehov 2023*.

https://bra.se/download/18.6128cb841870d65e8823bd/1679669273388/2023_Det-brottsforebyggande-arbetet-i-Sverige-2023.pdf (hämtad 3 maj 2023)

Brottsförebyggande Rådet. (2023). *Regionala variationer*.

<https://bra.se/statistik/statistik-om-brottstyper/regionala-variationer.html> (hämtad 2 maj 2023)

Ds 1996:59. *Allas vårt ansvar - ett nationellt brottsförebyggande program*. Stockholm: Justitiedepartementet.

Handbollsskola för alla (n.d). *Om initiativet*. <https://ovbollochskola.se/om-initiativet/> (hämtad 19 april 2023).

Helsingborg (2022). *Vision Helsingborg 2035*.

<https://helsingborg.se/kommun-och-politik/helsingborg-2035/> (hämtad 26 april 2023)

Helsingborg (2023) a. *Statistik* <https://helsingborg.se/kommun-och-politik/statistik/> (hämtad 2 maj 2023)

Helsingborg (2023) b. *Staden deltog i lyckad insats mot brottslighet*.

<https://helsingborg.se/nyheter/staden-deltog-i-lyckad-insats-mot-brottslighet/> (hämtad 24 april 2023).

Jartsell, Thomas (2023). *Helsingborgs stad och Polisen förnyar samverkansavtal*.
<https://www.mynewsdesk.com/se/helsingborg/pressreleases/helsingborgs-stad-och-polisen-foernyar-samverkansavtal-3239499> (hämtad 4 maj 2023).

Johansson, Kerstin. (2014). Crime prevention cooperation in Sweden: a regional case study. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*. 15 (2), 142-158.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14043858.2014.954830>

Kriminalvården (2022). *Om Kriminalvården*. <https://www.kriminalvarden.se/om-kriminalvarden/> (hämtad 19 april 2023).

Polisen (2019). *Uppdrag och mål*. <https://polisen.se/om-polisen/uppdrag-och-mal/> (hämtad 19 april 2023).

Polisen (2021). *Utsatta områden – polisens arbete*.
<https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/utsatta-omraden/> (hämtad 20 april 2023).

Polisen (2023). *Helsingborg – medborgarlöften*.
<https://polisen.se/om-polisen/medborgarloften-och-lokal-samverkan/medborgarloften/helsingborg/> (hämtad 19 april 2023).

Polisen (n.d). *Nyheter, händelser och pressmeddelanden*.
<https://polisen.se/aktuellt/polisens-nyheter/?lpfm.loc=Helsingborg> (hämtad 2 maj 2023)

Regeringen (2015). *Lagstiftningsprocessen*.
<https://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/lagstiftningsprocessen/> (hämtad 8 maj 2023)

Regeringen (2022). *Nu inleds den största offensiven någonsin mot den organiserade brottsligheten*.
<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/11/nu-inleds-den-storsta-offensiven-nagonsin-mot-den-organiserade-brottsligheten/> (hämtad 4 maj 2023)

Regeringens skrivelse 2016/17:126. *Tillsammans mot brott – ett nationellt brottsförebyggande program.*

Sandelin, Johan. (2003). Brottsprevention på välfärdssamhällets ruiner. *Nordisk alkohol- och narkotikatidskrift*. 20 (1), 74-76.

<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/145507250302000103>

Skolverket (2018). *Skolverket*.

<https://www.skolverket.se/download/18.192dfce916aff44f9af6a4/1560325112335/F%C3%B6rslag%20%C3%A4roplan%20grundskolan.pdf> (hämtad 19 april 2023).

Socialtjänsten (2009). *En effektiv socialtjänst*.

https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2009-126-42_200912642_rev.pdf (hämtad 19 april 2023).

Sveriges Kommuner och Regioner (2021). *Kommunernas åtaganden*.

<https://skr.se/skr/tjanster/kommunerochregioner/faktakommunerochregioner/kommunernasataganden.3683.html> (hämtad 19 april 2023).

Sveriges Kommuner och Regioner (2022). *Öppna jämförelser: trygghet och säkerhet 2022*.

<https://skr.se/skr/tjanster/statistik/oppnajokomforelser/trygghetochsakerhet.1123.html> (hämtad 26 april 2023)

Talja, Sanna. (1999). Analyzing Qualitative Interview Data: The Discourse Analytic Method. *Library & Information Science Research*. 21 (4), 459-477.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0740818899000249#aep-section-id4>

Vassallo, Rebecca, Durant, Gabriella, Smith, Peter & Goldstein, Harvey (2015). *Interviewer effects on non-response propensity in longitudinal surveys: a multilevel modelling approach*. *Journal of the Royal Statistical Society*, 178 (1), 83-99. <https://doi.org/10.1111/rssa.12049>

Bilagor:

Bilaga 1: samverkansöverenskommelse

Samverkansöverenskommelse mellan Helsingborgs stad och

lokalpolisområde Helsingborg 2023 - 2026

Bakgrund

Vision Helsingborg 2035 säger att Helsingborg år 2035 ska vara en skapande, pulserande, gemensam, global och balanserad stad för både människor och företag. Staden ska vara spännande, attraktiv och hållbar.

En av stadens inriktningar som beslutas av kommunfullmäktige för mandatperioden, säger att Helsingborg ska upplevas tryggt och vara säker. Helsingborgarnas trygghet är en viktig fråga som vi gemensamt kommer att fortsätta arbeta med, och alla delar av stadens verksamheter ska arbeta förebyggande mot brott och ordningsstörningar för ökad trygghet, såväl i det offentliga rummet som i vardagens övriga rum. För att lyckas ligger fokus på så väl fysiska som sociala aspekter vilket främjar tilliten till samhället och andra människor.

Brottsutvecklingen lokalt liksom i omvärlden ligger till grund för den strategiska inriktningen för det gemensamma brottsförebyggande arbetet med fokus på att öka säkerheten, liksom det trygghetsskapande arbetet med fokus på att öka tryggheten. Samverkan enligt denna överenskommelse förutsätter kontinuitet.

Syfte

Syftet med samverkansöverenskommelsen är att vi tillsammans tillför specifika resurser, kompetenser och kunskaper för att arbeta trygghetsskapande och reducera förekomst av brott och ordningsstörningar.

Utifrån vår gemensamma lokala lägesbild ska vi analysera bakomliggande orsaker och därefter enas om inriktning för det gemensamma arbetet. Konkreta åtgärder presenteras i en aktivitetsplan mellan Helsingborgs stad och lokalpolisområde Helsingborg, där specifika aktiviteter och ansvar beskrivs.

Organisation

Samarbetet för en säker och trygg stad bedrivs av politiker och tjänstemän under samlingsnamnet Tryggare Helsingborg. Organisationen består av en politisk beredning, en styrgrupp för trygghetsfrågor samt en tjänstebereidning och har i uppdrag att initiera och samordna trygghetsinsatser och brottsförebyggande åtgärder. De beslutade aktiviteterna genomförs inom ordinarie verksamhet, i befintliga samverkansgrupper alternativt i tillfälliga arbetsgrupper.

Metod - Lokal lägesbild

Samverkansöverenskommelsen anger de övergripande målen för samarbetet. Helsingborgs stad och lokalpolisområde Helsingborg enas årligen kring en aktivitetsplan för det stadsövergripande trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet som utgår från en gemensamt fastställd lägesbild.

Överenskommelsen skapar förutsättningar till trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder. Genom att arbeta på detta sätt skapar vi en samsyn utifrån att vi tillsammans har identifierat de bakomliggande orsakerna till otrygghet och brottslighet i Helsingborg.

Mål

Övergripande mål redovisas nedan i denna överenskommelse, medan detaljmål är knutna till aktiviteter i den bilagda aktivitetsplanen.

- Att Helsingborg ska vara säkert och upplevas som en trygg och attraktiv stad för boende, näring och besökare
- Att kriminell påverkan på lokalsamhället skall minska
- Att minska tillgången och efterfrågan på narkotika
- Att den etablerade organiserade brottsligheten minskar och att nyetablering förhindras med ett särskilt fokus på unga som är i eller riskerar hamna i en kriminell livsstil

Aktivitetsplan

Aktivitetsplanen utgör en sammanställning över identifierade problem samt deras troliga orsaker. I aktivitetsplanen anges vilka aktiviteter som ska genomföras, aktiviteternas olika delmoment, nödvändiga resurser och ansvarsfördelning samt tidsramar för arbetet. Aktivitetsplanen innehåller mätbara övergripande effektmål liksom operativa delmål kopplade till respektive aktivitet. Aktivitetsplanen är ett stöd för den ordinarie planerade verksamheten som bedrivs av stadens olika förvaltningar, bolag samt lokalpolisområdet Helsingborg.

Uppföljning

Arbete som är knutet till denna överenskommelse ska redovisas i en årsrapport i april efterföljande år. Rapporten ska innehålla en beskrivning av vilket arbete som har genomförts och på vilket sätt det är kopplat till den lokala problembilden. Dessutom skall den redovisa arbetets effekt på samverkansöverenskommelsens och aktivitetsplanens mål.

Uppföljningen ska redovisas till den politiska beredningen för Tryggare Helsingborg samt till lokal polisområdeschef Helsingborg.

För Helsingborgs stad

Christian Orsing
Kommunstyrelsens ordförande
Helsingborg

För lokalpolisområde Helsingborg

Karim Ottosson
Lokalpolisområdeschef
Helsingborg

Bilaga 2: Intervjuguide - ett exempel

Skulle du kunna börja med att beskriva din yrkesroll?

- Vad har du för titel / roll?
- Hur länge har du jobbat där?
- Vad har du för utbildning?
- Vad är dina arbetsuppgifter?
- Berätta om din arbetsplats- vad är det ni gör och vad är huvudsyftet

Hur jobbar ni brottsförebyggande?

- Har ni några direktiv som ni förhåller er till?
- Vad är den viktigaste insatsen för att minska brottsligheten?

Har ni någon samverkan med andra institutioner / myndigheter / företag?

- Finns det någon bestämd överenskommelse?
- Hur fungerar det?
- Vad gör ni konkret?

Kartlägger/utvärderar ni på något sätt ert arbete?

- Är det något ni gör på kort eller lång sikt?
- Har ni sett några konkreta resultat i eventuella utvärderingar? På vilket sätt? Har brottsligheten minskat?
- Finns dessa utvärderingar någonstans att läsa?

Har ni märkt någon skillnad på ert arbete över tid?

- Fokusområden nu jämfört med förut?

Finns det några motgångar med ert arbete?

- Vad för motgångar?
- Hur hanteras dessa?